

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Aristotelous ēthikōn nikomacheiōn biblia deka

Aristoteles

Basileae [Basel], 1556

LIBER IX

τὸ ἢ ποιῆν φύγαι, ὡς ἀλυσίτελές. ὁρὶ μὲν οὖν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον εἰσῆδω.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΩΣ
ἠθικῶν Νικομαχεῶν
χρίων

BIBLION I.

ΕΝ ἀπάσαις ἡ ταῦς ἀνόμοιοις διέσι φιλικαῖς το ἀνάλογοις ἀξίαι, καὶ σώζει τὴν φιλίαν, καὶ θάπορ εἶρηται. οἷον καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ τῷ συντοτόμῳ ἀντὶ τῶν ὑποδημάτων ἀμοιβὴ γίνεται κατ' ἀξίαν, καὶ τῷ ὑφάντῃ καὶ τοῖς λοιποῖς, ἐν ταῦθα μὲν ὅν περὶ εἶσαι τοῖν ὁρ μέτρον τὸ νόμισμα. πρὸς τῷ το δὴ πᾶν ἀναφορῆται, καὶ τὰ τῷ μετρίεται. ἐν ἡ τῇ ὁρωτικῇ, ἐν ἴσῃ μὲν ὁ ὁρᾶ, τῆς ἐγναλῆ, ὅτι ὑποφιλῶν δὲ ἀντιφιλεῖται, ὅθεν

facere aut, ut inutile, fingunt. Ac de his quidem haecenus dictum sit.

ARISTOTELIS
ad Nicomachum
de moribus
LIBER IX.

IN omnibus amicitijs quæ dissimiles specie sunt, proportio exaequat, conseruatq; amicitiam, sicut dictum est: quemadmodum & in ciuili, sumtori pro calceis compensatio pro dignitate fit: textori item, & reliquis. Atque hic communis mensura nummus comparatus est. itaque ad eum omnia referuntur, eoque mensurantur. In ea autem quæ amoris insani est, amator interdum exoptulat, quod cum supra modum amet, non redametur,

F 4 cum

cū nihil, si ita inciderit, amabile habeat: sæpe item amatus, q, cum ille prius nihil nō promiserit, nihil nūc præstet. huiusmodi aut cōtingunt, cum alter propter voluptatem amatū diligit, alter amatorē propter utilitatem: hæc uerò ambo bus nō adsunt. nā cū propter hæc amicitia constet, dissolutio fit, cū ea non fiunt ob quæ amabant. nō enim se amabāt, sed ea q̄ utrisq; aderant instabilia. Quocirca huiusmodi etiam sunt amicitie. At morum amicitia per se cum sit, permanet, sicut dictum est. Dissentiunt autem, & cum alia fiunt ipsis, & non quæ appetunt. perinde enim est ac si nihil fiat, cum non consequitur quis quod cupit:

quem=

ἔξω φιλητόν, εἰ δὲ
 τὸς ἐτυχε πολλὰν δὲ
 ὁ ὁρώμενος, ὅτι πρόδρομος
 ἐπαγγελόμενος πάν-
 τα, ὡς ἔξω ἐπιτελεῖ. συμ-
 βαίνει ἡ τὰ τοιαῦτα ἐπε-
 λαὺν ὁ μὲν δι' ἡδονὴν
 φιλεῖ τὸν ὁρώμενον, ὁ
 δὲ διὰ τὸ χεῖσιμον τὸν
 ὁρατὴν ταῦτα δὲ ἀμ-
 φοῖν ὑπάρχει. διὰ ταῦ-
 τα γὰρ τῆς φιλίας ὅσης,
 διάλυσις γίνεται, ἐπει-
 λαὺν μὴ γίνηται ὡς ἐν-
 να ἐφίλει. οὐ γὰρ αὐ-
 τοὺς ἐσθόρου, ἀλλὰ τὰ
 ὑπάρχοντα οὐ μόνιμα
 ὄντα. διὸ τοιαῦτα καὶ
 αἱ φιλίαι. ἡ δὲ τῶν ἡθῶν
 κατ' αὐτὴν οὐσα, μέ-
 νει κατὰ πόρ' εἴρηται.
 διαφθόρονται δὲ, καὶ ὁ-
 ταν ἐτόρα γίγνηται αὐ-
 τοῖς, καὶ μὴ ὡς ἐρέγον-
 ται. ὁμοίον γὰρ τῷ μη-
 θεν γίνεσθαι, ὅταν οὐ
 ἐφίεται μὴ τυχερῶν.
 οἶον

οἷον καὶ τῷ λιθαργωδῶ ὁ
ἐπαγγελόμενος, καὶ ὁ-
σῶ ἀμεινορᾷσειε, τοσού-
τῳ πλείω. εἰς ἑὸ δ' ἀπα-
τοιῦσι τὰς ὑποχέσεις,
αὐτ' ἡδονῆς ἡδονὴν ἀ-
ποδεδωκέναι ἔφη. εἰ
μὲν οὖν ἐνάτορος τῆτο
ἐβούλετο, ἡμῶς αὖ ἐ-
χον· εἰ δ' ὁ μὲν τέρψιν,
ὁ δὲ λιπὺς, καὶ ὁ μὲν
ἔχει, ὁ δὲ μὴ, οὐκ αὖ εἴη
τὸ κατὰ τὴν κοινωσίαν
καλῶς. ὧν γὰρ λεόμε-
νος τυγχάνει, τούτοις
καὶ προσέχει, καὶ ἐνὶ γ-
χείρῳ ταῦτα δώσει. τὴν
ἀξίαν ἣ ποτόρις τάξαι
ἔστι, τῇ προϊεμῶν, ἢ τοῦ
προλαβόντος. ὁ γὰρ προϊέ-
μενος εἰσιν ἐπιτρέπαι
ἐκείνῳ, ὁ πόρ' φασὶ καὶ
πρωταγόραν ποιεῖν. ὅτε
γὰρ διδάξειν ἅ δὴ
ποτε, τιμῆσαι τὸν μα-
θόντα ἐκέλευεν ὅσον
δονεὶ ἀξία ἐπίστανται,
καὶ

quemadmodū qui citha-
rædo promiserat, quan-
to melius caneret, tanto
plura. cū uerò repeteret
mane quæ erant promif-
sa, uoluptatem pro uolu-
ptate reddidisse se dixit.
si igitur uterq; id uoluis-
set, satis fuisset: sin alter
oblectationem, alter lu-
crū, et ille habeat, hic mi-
nime, nō recte cōmuni-
cationi cōgruebat. quib.
enim indiget quispiā, ijs
ἔ' attentus est, atq; illi
us causa hæc dabit. Sed
dignitatem rei statuere
utrius est? eiūsne q̄ prius
cōtulit, an eius qui prius
accepit? ille enim qui cō-
fert, ei uidetur permitte-
re: id quod aiūt etiā Pro-
tagorā facere. cū enim
qualiacunq; docuisset, ei
qui didicerat, iubebat
æstimare, quanti uide-
rentur esse digna scitu,

Et tantum accipiebat. in talibus autem satis est nonnullis illud: At homini merces. At qui cum pecuniam præceperint, nihil postea faciunt eorum quæ dixerunt, ob excessus promissorum, merito in expostulationes incidunt. non enim præstant ea quæ pepigerunt. Atque hoc fortasse sophistæ coguntur facere, propterea quod nemo eis daret argentum ob ea quæ sciunt. Hi igitur cum ea ob quæ mercedem acciperunt, non faciunt, merito accusantur. Vbi ubi uerò nulla ministerij pactio fit, illos qui per se prius dant, absque crimine ullo esse dictum est (eiusmodi enim amicitia est ex uirtute: retributioque ex electione facienda. ea. n. ami-

λιαὶ ἐλάμβανε τοσούτου. ἐν τοῖς τοιούτοις δ' ἐνίοις κερνῇ τὸ, μισθὸς δ' ἀνδρείοι ἢ προλαβόντες τὸ ἀργύριον, εἴτα μηδὲν ποιοῦντες ὥρ' ἔφασαν, διὰ τὰς ὑπόβολας τῶν ἐπαγγελιῶν, εἰνότως ἐν ἐγκλήμασι γίνονται. ἔ γὰρ ἐπιτελοῦσιν ἃ ὡμολόγησαν. τὸτο δ' ἴσως ποιεῖν οἱ σοφισταὶ ἀναγκάζονται, διὰ τὸ μηδὲν αὐτὸ δοῦναι ἀργύριον ὥρ' ἐπίστανται. ἔτοι μὲν οὖν ὥρ' ἐλάβον τὸν μισθόν, μὴ ποιοῦντες, εἰνότως ἐν ἐγκλήμασιν εἰσιν· ἐν οἷς ἢ μὴ γίγνεται διομολογία τῆς ὑπεργίας, οἱ μὲν δὲ αὐτὰς προΐεμενοι, εἴρηται ὅτι ἀνέγκλητοί εἰσι. τοιαύτη γὰρ ἡ κατ' ἀρετὴν φιλία· τὴν ἀμοιβύτη ποιητέον κατὰ τὴν προαίρεσιν. αὗτη γὰρ τῆ φιλίας

φίλῃ καὶ τῆς ἀρετῆς. οὐ
 τῷ δ' εἶναι καὶ τοῖς φι-
 λοσοφίας κοινωνήσασιν.
 οὐ γὰρ πρὸς χρήμαθ' ἢ
 ἀξία μετρεῖται. τιμὴ τ'
 ἰσόρροπος οὐκ ἀν' γένει-
 το. ἀλλ' ἴσως ἰκανόν,
 καὶ ἀπόρ καὶ πρὸς θεῶν,
 καὶ πρὸς γονέων τὸ ἐν-
 δεχόμενον. μὴ τοιαύ-
 τῃς δ' οὐσίας τῆς δό-
 σεως, ἀλλ' ἐπὶ τινι, μά-
 λιστα μὲν ἴσως δεῖ τιλὸν
 αὐταπόδοσιν γίνε-
 σθαι, ἀμφοῖν δὲ οὐ-
 σαν κατ' ἀξίαν εἶναι.
 εἰ δὲ τοῦτο μὴ συμβαί-
 νοι, οὐ μόνον ἀναγκαῖον
 εἶναι δόξαι αὐτὸν τὸν
 προέχοντα τάττειν, ἀλλὰ
 καὶ δύναιον. ὅσον γὰρ
 αὐτὸς ὠφελῆσθαι, ἢ αὐθ'
 ὅσον τιλὸν ἢ διοντιὸν εἴλετ'
 αὐτὸν, τοσούτον ἀντιλαβῶν
 ἕξαι τιλὸν παρὰ τῆς ἀξίας.
 καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἐνίοις
 ὅπως φαίνεται γινόμενον.
 ἐνίκα.

amici & uirtutis est. ita
 uerò similis est ijs quib.
 philosophiæ communio
 est. nō enim ex pecunijs
 dignitas æstimatur: æsti-
 matioq; æquilibris fieri
 nō possit: at fortasse sa-
 tis est, sicut etiā erga de-
 os et erga parētes, id qd'
 fieri potest, q, si donatio
 eiusmodi nō fuerit, sed
 ob aliquā rem, maximè
 quidē fortasse ea facien-
 da est retributio, quæ u-
 trisq; pro dignitate esse
 uideatur: sin id nō cōtin-
 git, nō modò necessariū
 uidebitur, ut is qui prius
 habet statuatur, uerū etiā
 iustū. quantā enim utili-
 tatem is ceperit, aut cu-
 ius loco uoluptatem ele-
 gerit, si tantum ille rece-
 perit, dignam ab eo re-
 muneracionem habebit.
 nam etiam in uenalibus
 rebus ita fieri apparet.

Αἰ.

Aliquib. etiā in locis leges sunt, ne de uolūtariis cōmercijs iudicia sint: q̄ oporteat, cui credidit, ita cū eo dissoluere, ut societate inijt. cui enim permissum est, iustius esse putat ut is statuat, q̄ qui p̄misit. nā plerūq; nō a quo aestimant precio q̄ habent, & qui accepisse uellent. sua enim & quæ dant singulis digna multo precio uidentur. sed retributio tñ tāti fit, quantū statuerint qui acceperūt. oportet aut̄ fortasse nō tanti aestimare, quanti aestimandum alicui qui habet uidetur: sed quanti antequā haberet, aestimabat.

At uerò huiusmodi res dubitationem habēt, ut utrum oporteat patri omnia tribuere, & parere, an ægrotādi, medico ob-

συναχῆτ' εἰς νόμοι, τῶν ἐνευσίων συμβολαίων δίνας μὴ εἶναι ὡς δέον ᾧ ἐπίστυσσε, διαλυθῆναι πρὸς τῶτον, λαβάνον ἐνεκινώνησεν. ᾧ γὰρ ἐπετράφη, τῶτον οἰεται διναιότονον εἶναι τάξαι τῷ ἐπιτρέψαντος. τὰ πολλὰ γὰρ ἔτῃσι τιμῶσιν οἱ ἔχοντες, καὶ οἱ βουλόμενοι λαβόν. τὰ γὰρ οἰκεία καὶ ἀδιδόσιν ἐνάστοις φαίνεται πολλὰ ἄξια. ἀλλ' ὁμως ἡ ἀμοιβὴ γίνεται πρὸς τὸ σῶτον, ὅσον αὖ τὰ τιμῶσιν οἱ λαβόντες. δὲ ἴσως οὐ τοσούτου τιμῶν, ὅσον ἔχοντι φαίνεται ἄξιον, ἀλλ' ὅσα πρὶν ἔχειν, ἐτίμα.

Ἀπορίαν δὲ ἔχει καὶ τὰ τοιαῦτα, οἷον πότον δὲ πάντα τῶ πατρὶ ἀπονέμειν καὶ πείθεσθαι, ἢ λαμβόντων μὲν ἰατρῶν

πεισέον

πειστέον. στρατηγὸν δὲ
 χειροπονητέον τὸν πο-
 λεμικόν. ὁμοίως δὲ φί-
 λῳ μάλλον ἢ σπουδαίῳ
 ὑπηρετέον, καὶ σὺργε-
 τῇ ἀνταποδοτέον χά-
 ριν μάλλον, ἢ ἐταίρῳ
 δοτέον, ἐὰν ἀμφοῖν μὴ
 ἐνδέχῃται. ἄρ' οὖν πάν-
 τα τὰ τοιαῦτα, ἀπει-
 ρῶς μὲν διορίσαι οὐ ῥά-
 διον; πολλὰς γὰρ καὶ
 παντοίας ἔχει διαφο-
 ρὰς, καὶ μεγέθει καὶ μι-
 κρότητι, καὶ τῷ καλῷ
 καὶ ἀναγκάει· ὅτι δ' οὐ
 πάντα τῷ αὐτῷ ἀποδο-
 τέον, οὐκ ἀδύνατον. καὶ
 τὰς μὲν σὺργεσίας ἀν-
 ταποδοτέον ὡς ἐπιτο-
 πολὺν μάλλον, ἢ χαριστέ-
 ον ἐταίροις. καὶ ὡς σὺρ-
 διαίνειον ὃ ὀφείλει ἀπο-
 δοτέον μάλλον, ἢ ἐταίρῳ
 δοτέον. ἴσως δ' οὐ τὸ το-
 αεὶ, οἷον τῷ λυτρωθέντι
 παρὰ ληστῶν, πώτερον

τὸν

obtemperandū: impera-
 tor uerò bellicæ rei peri-
 tus eligēdus: simili modo
 amicōne magis, an pro-
 bo uiro inseruiendū? Ἐ
 beneficio reddēdane ma-
 gis gratia sit, q̄ socio do-
 nandū, si utrisq; nō lice-
 at? Nūquid omnia huius
 modi accuratè quidē de-
 finire facili nō est? (mul-
 tas. n. atq; omnigenas ha-
 bet differentias, Ἐ ma-
 gnitudine Ἐ paruitate,
 Ἐ honestate Ἐ neces-
 sitate) nō omnia uerò ei-
 dem esse reddenda, ob-
 scurum non est. Et bene-
 ficia quidē retribuenda
 ut plurimū magis sunt, q̄
 socijs inseruiendum: Ἐ
 sicut mutuum cui debet
 quis restituendum ma-
 gis, quàm socio dandum.
 sed fortasse neq; hoc sem-
 per: ut si quis redemptus
 à latronibus fuerit, utrū

αἰ

ei uicissim redimendus q
 liberarit, quicūq; ille sit,
 annō capto quidem, sed
 repetenti reddendū, an
 pater redimendus? uide-
 atur enim pater ante se
 ipsum cuiq; redimendus.
 Quod igitur dictum est,
 in uniuersum debitum
 est reddendum: sed si do-
 natio honestate, aut ne-
 cessitate excedat, ad-
 hæc est declinandum.
 Interdum enim neque
 par est, ut prius colla-
 tum beneficium repen-
 damus: cum ille pro-
 bum esse sciens bene fece-
 rit: ab hoc uerò fiat retri-
 butio ei, quem prauum
 esse existimat. nam neq;
 ei qui nonnunquam mu-
 tuauit, uicissim mutuan-
 dum est. ille enim ratus
 se recepturum esse, pro-
 bo mutuauit: hic autem
 à prauo non sperat se re-
 ce-

τὸν λυσάμενον ἀντί-
 λυτρωτέον, ὡς ὅστις
 οὐκ ἦ, ἢ καὶ μὴ ἐαλω-
 νότι, ἀπαιτοῦντι δὲ
 ἀποδοτέον, ἢ τὸν πα-
 τέρα λυτρωτέον. Δό-
 ξει γὰρ αὖ. καὶ ἑαυτοῦ
 μάλλον τὸν πατέρα.
 ὅπου οὐκ εἴρηται, κα-
 θόλου μὲν τὸ ὀφείλημα
 ἀποδοτέον. ἐκὸν ἢ ὑπό-
 τεινῇ ἢ δόσις τῷ καλῷ,
 ἢ τῷ ἀναγκάει, πρὸς
 ταῦτ' ἀποκλιτέον. ἐ-
 νίοτε γὰρ οὐδ' ἐστὶν ἰ-
 σον τὸ τιλὸν προῦπαρ-
 χλὺν ἀμείψασθαι. ἐπει-
 δαν ὁ μὲν ἀπουδαῖον
 εἰδὼς σὺ ποιήσῃ. τῷ δὲ
 ἢ ἀνταπόδοσις γίγνη-
 ται, ὅν οἶεται μοχθη-
 ρὸν εἶναι. οὐδὲ γὰρ τῷ
 δανείσαντι ἐνίοτε ἀν-
 τιδανειστέον. ὁ μὲν γὰρ
 οἰόμενος λομίζεσθαι, ἐ-
 δανείσον ἐπιεικῆ ὄν-
 τι, ὃ δ' ἐνὶ ἐλπίσει λο-
 μίζεσθαι

μείδαι παρὰ πονηρῶ.
 εἴτε τοίνυν τῇ ἀλη-
 θείᾳ οὕτως ἔχει, οὐκ ἴ-
 σον τὸ ἀξίωμα· εἴτ' ἔ-
 χει μὲν μὴ οὕτως, οἶον-
 ται δὲ, οὐκ αὖ δόξειεν
 ἀτοπὰ ποιεῖν. ὁ πόρ ουὺ
 πολλὰν ἐρηται, οἱ πε-
 ρὶ τὰ πάθη καὶ τὰς
 πράξεις λόγοι ὁμοίως ἔ-
 χουσι τὸ ὠρισμένον
 τοῖς πόρ ἃ εἰσι. ὅτι
 μὲν ουὺ οὐ ταυτὰ πα-
 ραι ἀποδοτέον, οὐδὲ
 τῷ πατρὶ πάντα, καθά-
 πόρ οὐδὲ τῷ Διὶ βύεται,
 οὐκ ἀδύνατον. ἐπεὶ δ' ἔτε-
 ρα γονεῦσι καὶ ἀδελ-
 φοῖς, καὶ ἐταίροις, καὶ
 σὺγγέταις, ἐνάστοις τὰ
 οἰκίᾳ καὶ τὰ ἀρμόττον-
 τα ἀπονεμνέον. ὅτω ἦ
 καὶ ποιεῖν φαίνονται. εἰς
 γάμους μὲν γὰρ καλῶσι
 τὸς συγγενεῖς. τὸ τοῖς γὰρ
 κοινὸν τὸ γένος, καὶ αἰ-
 πόρ τῷ τοῦ δὴ πράξεις.
 καὶ

cepturum. siue igitur re-
 uera ita res habet, par-
 dignitas non est: siue nō
 ita est, sed opinantur, nō
 absurda facere uidean-
 tur. Quod igitur saepe di-
 ctum est, sermones de af-
 fectibus et actionibus i-
 ta definiti sunt, sicut ea
 in quibus uersantur.
 Non eadem igitur omni-
 bus esse retribuenda, ne-
 que patri omnia, quem-
 admodū neq; Ioui sacrifi-
 cantur, obscurum mini-
 me est. Quia uerò alia
 parentibus. et fratribus,
 et socijs et beneficijs red-
 denda sunt, singulis pro-
 pria et accommodata
 sunt attribuenda. ita ue-
 rò etiā facere uidentur.
 ad nuptias enim cognat-
 os inuitāt. his enim cō-
 mune genus est, atque
 idcirco actiones quoque
 quæ in eo uersantur:

Et ad spōsalia maximè
 putant cōuenire debere
 cognatos ob eandē cau-
 sam. uideatur aut̄ alimē-
 tum parentib. præcipue
 suppeditare oportere,
 cū debeamus, Et eis qui
 in causa sint ut simus, ho-
 nestius esse quàm nobis
 ipsis in his opem ferre.
 honorem quoq; , quem-
 admodū dijs, nō omnem
 tamen parentibus. neq;
 enim eundem patri Et
 matri: neq; rursus qui cō-
 uenit sapienti aut duci,
 sed paternum, pariterq;
 maternum. Omni item
 seniori honorem pro æ-
 tate, assurgendo, Et lo-
 co cedendo, atq; rebus
 huiusmodi. socijs item
 Et fratribus libertatem
 dicendi omniumq; com-
 municationem. Cogna-
 tis quoque Et tribulibus
 Et ciuib. reliquisque
 omni-

λιαὶ εἰς τὰ λήθη δὲ μά-
 λισ' οἶονται. Δεῖρ τοὺς
 συγγενεῖς ἀπαντᾶν δια-
 ταυτό. Δόξειε δ' αὖ τρο-
 φῆς μὲν γονοῦσι Δεῖρ
 μάλισ' ἐπαρνεῖν, ὡς ἀ-
 φείλοντας, λιαὶ τοῖς αἰ-
 τίοις τοῦ εἶναι λιάλιον
 ἢ ἑαυτοῖς εἰς ταῦτ' ἐπαρ-
 νεῖν. λιαὶ τιμὴν ἢ λαβὰ-
 πόρ θεοῖς. ἔ παᾶσαν ἢ γο-
 νοῦσιρ. ἔ δὲ γὰρ τὴν αὐ-
 τὴν πατερί λιαὶ μητερί.
 οὐδ' αὖ τὴν τοῦ σοφοῦ
 ἢ τοῦ στρατηγῆ. ἀλλὰ
 τὴν πατρικὴν, ὁμοίως ἢ
 λιαὶ μητρικὴν. λιαὶ παν-
 τὶ ἢ τῷ πρεσβυτοτέρῳ τι-
 μὴν τὴν λαθ' ἡλικίαν,
 ὑπαναστάσει, λιαὶ λιατα-
 κλίσει, λιαὶ τοῖς τοιού-
 τοις. πρὸς ἐταίρους δ'
 αὖ λιαὶ ἀδελφεῖς, παρρη-
 σίαν λιαὶ ἀπάντων λιοι-
 νότητα. λιαὶ συγγενέσι ἢ
 λιαὶ φυλέταις λιαὶ πολί-
 ταις, λιαὶ τοῖς λοιποῖς
 ἀπασιν

ἅπανσιρ ἀεὶ περὶ αὐτῶν τὸ
οἰκεῖον ἀπονέμειρ καὶ
συγκρίνειρ, τὰ ἐνάστοις
ὑπαρχόντα κατ' οἰκειό-
τητα καὶ ἀρετὴν ἢ χρεῖ-
σι. τῶν μὲν ὁμογε-
νῶν, ῥάων ἢ ἑτερίων· τῶν
ἢ διαφορόντων, ὅργω δε-
σφά· ὁ μὲν διὰ γε τῶ-
ν ἀποστατέων, ἀλλ' ὥς
αὐτὸ ἐνδέχεται, οὕτω διο-
ρίσει.

Ἐχει δ' ἀπορίαν καὶ
περὶ τῶν διαλύεσθαι τὰς
φιλίας, ἢ μὴ, πρὸς τοὺς μὴ
διαμένοντας, ἢ πρὸς
μὲν τοὺς διὰ τὸ χρεῖ-
σιμον ἢ τὸ ἡδὺ φί-
λους ὄντας, ὅταν μὴ ἐ-
τι ταῦτ' ἔχωσι, οὐ-
δέρ' ἀτοκῶν διαλύε-
σθαι; ἐπείνων γὰρ ἦσαν
φίλοι, ὥρ' ἀπολιπόντων,
σὺλλογον τὸ μὴ φιλεῖν.
ἐγκαλέσει δ' αὖτις, εἰ
διὰ τὸ χρεῖσιμον ἢ διὰ
τὸ

omnibus semper eniten-
dum est, quod suū cuiq;
tribuere, quæq; singulis
insunt ex coniunctione
et uirtute, aut usu diju-
dicemus. atq; eorum qui
dem qui cōgeneres sunt,
facilius iudicium est: dif-
ficilius eorum qui disse-
runt: non ob id tamen de-
sistendum, sed ut fieri
potest, ita distinguen-
dum.

Oritur aut dubitatio
de dissoluendis amicitijs
aut non, cum ijs qui non
permanent, an cū ijs qui
ob utilitatem aut iucun-
ditatem sunt amici, cum
non amplius ea habent,
dissolui absurdum nihil
est: illorū enim erant a-
mici, quibus deficienti-
bus, consentaneū est, ut
non ament. Accusauerit
autem quispiam, si il-
le qui ob utilitatem, aut

voluptatē diligit, ob mo-
res simulauerit. quod e-
nim in principio dixi-
mus, plurimæ dissensio-
nes inter amicos oriun-
tur, cum nō similiter pu-
tāt, & sunt amici. cū igi-
tur falsus fuerit aliquis,
atq; ob mores se diligi e-
xistimarit, cū nihil eius
modi ille agat, se ipsum is
culpet: cū aut illius simu-
latione deceptus fuerit,
eum qui deceperit, accu-
sare iustū est, atq; magis
quā eos qui monet a-
dulterant, quanto in re
preciosiore maleficiū
est. At si admiserit ut bo-
nū, prauus uerō euaserit
aut uideatur, nūquid am-
plius amādus est? an fie-
ri non potest, siquidem
non quodlibet est a-
mabile, sed quod est
bonum? neque certē a-
mandum prauum est,
neq;

τὸ ἡδὺ ἀγαπῶν, προσε-
ποιᾷτο διὰ τὸ ἡθος. ὁπό-
ρ' ὃν ἀρχῇ εἶπομεν,
πλεῖται διαφοραὶ γίγνου-
ται τοῖς φίλοις, ὅταν μὴ
ὁμοίως οἴωνται, καὶ ὡ-
σεὶ φίλοι. ὅταν μὲν οὖν
διαφυσθῇ τις καὶ ὑπο-
λάβῃ φιλεῖσθαι διὰ τὸ
ἡθος, μὴ βούλοιστορ ἐνεί-
νου πρᾶτ' ὄντος, ἑαυτὸν
αἰτιῶντ' αὖ. ὅταν δὲ ὑ-
πὸ τῆς ἐνείνου προαποῦ-
σεως ἀπατηθῇ, δίναντορ
ἐγναλεῖν τῷ ἀπατήσαν-
τι, καὶ μάλλον ἢ τοῖς τὸ
νόμισμα λιβδηλόνου-
σι, ὅσω πόρ' τιμιώτε-
ρον ἢ λιανουργία. ἐὰν
δὲ ἀποδέχεται ὡς ἀ-
γαθόν, γινῆται δὲ
μοχθηρὸς ἢ καὶ δό-
κη, ἅρ' ἔτι φιλητέον
ἢ οὐ δυνατὸν, εἴ πορ'
μὴ πάντ' φιλητὸν, ἀλλ'
ἀτὰρ τὰγαθόν: οὔτε
ἀλλ' φιλητέον πονηρὸν,
οὔτε

οὔτε δει. φιλοπόνησον
 γὰρ οὐ καὶ εἶναι, οὐδ'
 ὁμοιοῦσθαι φάσιν. εἰ-
 ρηται δ' ὅτι τὸ ὁμοι-
 οῦ τῷ ὁμοίῳ φίλον. ἄρ'
 οὐκ οὐθὺς διαλυτέον,
 ἢ οὐ πᾶσι, ἀλλὰ τοῖς
 ἀνιάτοις διὰ τὴν μο-
 χθηρίαν; ἐπανόρθωσις
 δ' ἔχουσι, μᾶλλον βοη-
 θεύουσιν τὸ ἥθος, ἢ τὴν
 οὐσίαν, ὅσω βέλτιον
 καὶ τῆς φιλίας οἰκειό-
 τερον; δόξειε δ' αὖ
 διαλυόμενος οὐθεν ἄτο-
 πον ποιεῖν. οὐ γὰρ
 τούτῳ ἢ τοιούτῳ φίλος
 εἶναι. ἀλλοιωθέντα γοῦν
 ἀδυνατῶν ἀνασῶσαι,
 ἀφίσταται. εἰ δ' ὁ μὲν
 διαμύνει, ὁ δ' ἐπεινέ-
 στος γένοιτο, καὶ πο-
 λὺν διαλλάττοι τῇ ἀρε-
 τῇ, ἄρα χρητέον φίλῳ,
 ἢ οὐκ ἐνδέχεται; ἐν
 μεγάλῃ δὲ διαστάσει
 μάλιστα δὴλον γίνεται,

οἶον

neq; opus est. amante e-
 nim pravi non oportet
 esse, neq; similē pravo fi-
 eri. at dictū est simile si-
 mili esse amicū. nūquid
 uerò statim dissoluendū
 est? an nō cū omnibus,
 sed cum incurabilib. ob
 prauitatē? at correctio-
 nē admittētib. magis ad
 mores, q̄ facultates ac-
 currendū est, quo prae-
 stantiores, et amicitiae
 sum accōmodatiores? ni
 deatur aut q̄ dissoluit a-
 micitiā, nihil absurdi fa-
 cere. nō enim huic aut ta-
 li amicus erat. quocirca
 cū eū alienatū reserua-
 re nequeat, abscedit. at
 uerò si alter persistet, al-
 ter uerò pbior euaserit,
 et lōge praest et uirtute,
 nūquid ut edū amico est,
 an fieri nō potest? in ma-
 gna autem distamia id
 maximē perspicuum sit,

G 2

ut in

ut in amicitijs à pueritia.
 si enim alter permaneat
 animo puer, alter uir q̄
 optimus euadat, quo pa-
 cto esse poterunt amici,
 cum neque ijsdem oble-
 ctentur, neque gaude-
 ant & doleant? neque
 enim inter sese mutuo
 hæc inerunt ipsis. abs-
 que his uerò esse ami-
 cos non licebat. fieri e-
 nim nequit, ut simul de-
 gant. Sed de his dictum
 est. Num autem nihilo
 alienius se gerere debet
 erga ipsum, ac si nun-
 quam fuisset amicus? an
 amè habitæ consuetudi-
 nis memoria retinenda
 est? & quemadmodum
 amicis magis q̄ extrane-
 is gratificandum esse exi-
 stimamus. ita ijs qui sue-
 runt, ob amicitiam quæ
 prius intercessit, tribuen-
 dum aliquid est, quando
 non

οἶον ἐν ταῖς ἐν παιδεί-
 ᾱς φιλίαις. εἰ γὰρ ὁ μὲν
 διαμνόνει τὴν διάνοι-
 ἀν παῖς, ὁ δὲ ἀνὴρ εἰς
 οἶος ἡράτιστος, πῶς αὐ-
 τοῖς φίλοι, μήτ' ἀρε-
 σιόμενοι τοῖς αὐτοῖς,
 μήτε χαίροντες καὶ
 λυπούμενοι. οὐδέ
 γὰρ περὶ ἀλλήλους ταῦ-
 θ' ὑπάρξει αὐτοῖς. ἂν σὺ
 δὲ τούτων οὐκ ἴν φί-
 λους εἶναι. συμβιῶν γὰρ
 οὐχ οἶόν τε. εἴρηται ὅ-
 περὶ τούτων. ἄρ' οὐκ
 οὐθὲρ ἀλλοιότοτον πρὸς
 αὐτὸν ἐντέον, ἢ εἰ μὴ ἐ-
 γεγόνει φίλος μηδέ πο-
 τε; ἢ δέῃ μνείαν ἔχειν
 τῆς γενομένης συνη-
 θείας; καὶ καθάπορ φί-
 λους μᾶλλον ἢ ἐθνεῖσις
 οἰόμεθα δεῖν χαρίζε-
 σθαι, οὕτω καὶ τοῖς γε-
 νομένοις ἀπονεμνέον-
 τι, διὰ τὴν προγε-
 νομένην φιλίαν, ὅταν
 μὴ

μὴ δὲ ὑποβολὴν μοχθη-
ρείας ἢ διάλυσις γίνε-
ται.

Τὰ φιλικὰ δὲ πρὸς
τὰς φίλους, καὶ οἷς αἱ φι-
λίας ὀρίζονται, εἰσιν
ἐν τῷ πρὸς ἑαυτοῦ ἐλη-
λυθέναι. τίθεσσι γὰρ φί-
λον τὸν βεβλόμενον καὶ
πράττοντα τὰγαθὰ, ἢ τὰ
φαινόμενα, ἐπείνυθ' ἐνε-
να· ἢ τὸν βεβλόμενον εἶ-
ναι καὶ βλῶτον φίλον αὐ-
τῷ χάριν. ὁποῦ αἱ μητέ-
ρος πρὸς τέκνα πεπόνθα-
σι, καὶ τῷ φίλῳ οἱ προ-
σπενεργηότες· οἱ δὲ τὸν σιω-
διάγοντα καὶ τὰ αὐτὰ αἰ-
εῖμενον, ἢ τὸν σιωαλ-
γοῦντα καὶ συχαίρον-
τα τῷ φίλῳ. μάλιστα δὲ
καὶ τὸ τοῦ πατρὸς καὶ μη-
τέρας συμβαίνει. τού-
τῳ δὲ τινὶ καὶ τὴν φιλί-
αν ὀρίζονται. πρὸς ἑαυτὸν
ἢ τῷ τῷ ἑαυτοῦ τῷ ἐπι-
κρίνῃ ἀρχῇ τοῖς ἡλοιποῖς
ἢ τοῖς

non ob nimiam prauita-
tem facta est dissolu-
tio.

Iam uerò ea quæ ad 4
amicos attinent, & qui-
bus amicitia definitur,
spectantur ex ijs quæ ad
se cuiq; uidentur profe-
cta. statum enim amicū
esse eum qui uult & a-
git bona, aut quæ appa-
rent, illius causa: uel eū
qui uult esse & uiuere
amicū ipsius causa: qua-
re matres erga filios af-
ficiuntur, & ex amicis ij
qui offensi sunt. Alij eū
qui simul degit, & ea-
dem eligit, aut qui con-
dolet & collatur ami-
co. maximè uerò etiam
hoc matribus contingit.
at aliquo ex his amicitia
quoque definiunt: erga
se uerò horum unum=
quodque probò i-
nest. Cæteris uerò,
G 3 qua.

quatenus tales se esse existimant. Videtur enim, quemadmodum dictum est, mensura cuique uirtus, et probus uir esse. is enim secum consentit, et eadem toto animo appetit. Et uult ergo sibi ipsi bona, et quae apparent, atque agit. Boni enim est, sui quoque causa bonum elaborare. Nam mentis causa, quae esse unusquisque uidetur. Vult quoque uiuere se, et saluum esse, et maximè id quo sapit. probo enim uiro esse bonum est. unusquisque autem sibi ipsi uult bona. Effectus uerò alius, nemo uelit illud quod factum est, omnia habere. Habet enim etiam nunc Deus bonum, sed cum id sit quicquid est.

unus.

ἢ τοῖς τοῖς ὑπολαμβάνουσιν εἶναι. εἴποιε γὰρ, καὶ θάπορ' εἴρηται, μέτρον ἐνάσῳ ἢ ἀρετῇ καὶ ὁ σπουδαῖος εἶναι. ὅς τις γὰρ ὁμογνωμονεῖ ἑαυτῷ, καὶ τῶν αὐτῶν ὁρᾷ γένοιτο καὶ τὰ παῖσαν τὴν ψυχὴν. καὶ βούλεται δὲ ἑαυτῷ τὰγαθὰ καὶ τὰ φαινόμενα, καὶ πράττει. τὸ γὰρ ἀγαθὸν, τὰγαθὸν διαπονεῖ καὶ ἑαυτῷ ἐνεκα. ἵς γὰρ διανοητικῶς χάρις, ὅπορ' ἐναστος εἶναι δοκεῖ. καὶ ἢ τῷ ἢ βούλεται ἑαυτῷ, καὶ σώζεσθαι, καὶ μάλιστ' ἵς τοῦ φρονεῖν ἀγαθὸν γὰρ τῷ σπουδαίῳ τὸ εἶναι. ἐναστος δ' ἑαυτῷ βούλεται τὰγαθὰ. γονόμενος δ' ἄλλος, οὐδὲ αἰροῖτ' αὐτὸ πάντ' ἐχειν ἐν εἶναι τὸ γονόμενον. ἔχει γὰρ καὶ νῦν ὁ θεὸς τὰγαθὸν, ἀλλ' ὅρ' ὅτι ποτ' ἐστὶ.

ἀλλ'.

Δόξειε δ' αὖ τὸ νοοῦν ἐ-
 κατὸς εἶναι ἢ μάλιστα.
 συνδιαγερ τε ὁ τοιοῦ-
 τος ἑαυτῷ βούλεται. ἡ-
 δέως γὰρ αὐτὸ ποιεῖ. τῶν
 τε γὰρ πεπραγμένων
 ἐπιτόρπεις αἱ μνήμαι,
 καὶ τῶν μελλόντων ἐλ-
 πίδες ἀγαθαί· αἱ τοιαῦ-
 ται ἢ ἡδέαι. καὶ θεωρη-
 μάτων δ' ὑπορῆ τῇ δια-
 νοίᾳ, συναλγῆται καὶ συ-
 νήδεσθαι μάλιθ' ἑαυτῷ.
 πάντῃ γὰρ ἐστὶ τὸ αὐτὸ
 λυπηρὸν τε καὶ ἡδὺν, καὶ
 ἐν ἄλλοις ἄλλοις ἀμετα-
 μέλητος γὰρ, ὥς εἰπεῖν.
 τῷ δὲ πρὸς αὐτὸν ἐνα-
 στα τῶν ὑπαρχόντων
 ἐπιεικεί· πρὸς ἣ τὸν φί-
 λον ἔχειν, ὡς πρὸς
 ἑαυτόν. ἐστὶ γὰρ ὁ φίλος
 ἄλλος αὐτός, καὶ ἡ φιλία
 τῶν εἶναι τι δυνεῖ,
 καὶ φίλοι οἷς ταῦθ' ὑπάρ-
 χει· πρὸς αὐτὸν ἢ ὥστε ὅν
 ἐστὶν, ἢ οὐκ ἐστὶ φίλος,
 ἀφεί

unusquisq; uerò id quod
 intelligit, esse uideatur,
 uel maxime: ac qui talis
 est secū degere uult. iu-
 cū dē enim id facit. nam
 et factorū suaues sunt re-
 cordationes, et futurorū
 spes bonæ: tales aut sunt
 iucundæ. Et cōtemplatio-
 nibus uerò mente abun-
 dat: cōdoletq; Et colla-
 tatur secū maxime. idē
 enim prorsus et molestū
 est Et iucundū, Et nō a-
 liās aliud. poenitentia si-
 quidem uacat, propē di-
 xerim. Eo quòd igitur
 erga seipsum unū quod-
 que horū inest probo, er-
 ga uerò amicū, perimde-
 atq; erga seipsum (est e-
 nim amicus alter ipse)
 amicitia quoq; esse ho-
 rum aliquid uidetur, Et
 amici quib. hæc in sunt.
 erga seipsum uerò utrū
 amicitia sit, necne,

in presenti omittamus. Videatur autem eatenus esse amicitia, quatenus duo uel plura sunt ex ijs quæ dicta sunt: & quia excessus amicitie similis est ei quæ erga seipsum est. At dicta inesse uidentur etiam plerisque, quanuis prauis sint. Nunquid tamen quatenus sibi placent, probosque se esse existimant, eatenus participes eorum sunt? Nam eorum qui uehementer sunt prauis & facinorosis, nemini hæc sunt, quin ne uidentur quidem: ferè autem neque prauis. Dissentiunt enim inter se: ac alia quidem cupiunt, alia uerò uolunt, ut incontinentes. Loco enim eorum quæ sibi esse bona uidentur, iucunda quæ noxia sunt eligunt.

alij

ἀφείδω ἐπὶ τῷ παρόν-
τος. Δόξεις δ' αὖ ταύ-
τῃ εἶναι ἢ φιλία, ἢ ἐστὶ
δύο, ἢ πλείω ἐν τῶν εἰ-
ρημονίῳ. καὶ ὅτι ἢ ὑ-
πόβολὴ τῆς φιλίας τῇ
πρὸς ἑαυτὸν ὁμοιοῦνται.
φαίνεται δὲ τὰ εἰρημέ-
να καὶ τοῖς πολλοῖς ὑ-
πάρχειν, καὶ πόρ οὔτε
φάυλοις. ἄρ' οὐκ ἢ ἀρέ-
σθουσιν ἑαυτοῖς καὶ ὑ-
πολαμβάνουσιν ἐπιει-
κεῖς εἶναι, ταύτῃ μετέ-
χουσιν αὐτῶν; ἐπεὶ τῶν
γελοιωδῶν φάυλων καὶ
ἀνοσιγργῶν, ὅθεν ἰταῦ-
θ' ὑπάρχει, ἀλλ' ὅδε φαί-
νεται. ἤθε δὲ οὐδὲ
τοῖς φάυλοις. Διαφέ-
ρονται γὰρ ἑαυτοῖς. καὶ
ἐτόρῳ μὲν ἐπιθυμοῦ-
σιν, ἀλλὰ δὴ βούλονται,
οἷον οἱ ἀνθρώποις. αἰσθύνονται
γὰρ ἀντὶ τῶν δονούντων
ἑαυτοῖς ἀγαθῶν εἶναι,
τὰ ἢ δὲ αὐτὰ βλαβερὰ ὄντα.

οἱ δ'

οἱ δ' αὖ διὰ δειλίαν
 καὶ ἀργίαν ἀφίστανται
 τοῦ πράττειν, ἀοῖονται
 ἑαυτοῖς βέλτιστα εἶναι.
 οἷς δὲ πολλὰ καὶ δεινὰ
 πέπρακται, καὶ διὰ τὴν
 μοχθηρίαν μισοῦνται,
 φύγουσι τὸ βίον, καὶ
 ἀναιροῦσιν ἑαυτούς. ἢ
 τοῦσι τε οἱ μοχθηροί,
 μεθ' ὧν συνημόρσυσου-
 σιν, ἑαυτούς δὲ φύγου-
 σιν. ἀναμνησονται
 γὰρ πολλῶν καὶ θυχε-
 ρῶν, καὶ τοιαῦθ' ἐτόρα
 ἐλπίζουσι, καθ' ἑαυτούς
 ὄντες. μεθ' ἐτόρῳ δ' ὄν-
 τες ἐπιλανθάνονται. ἢ
 θὸν τε φιλητὸν ἔχοντες,
 οὐθὲν φιλητὸν πάχουσι
 πρὸς ἑαυτούς. οὐδὲ δὴ
 συγχαίρουσι, οὐδὲ συν-
 αλγῶσιν οἱ τοιοῦτοι ἑαυ-
 τοῖς. πασιᾶσι γὰρ αὐτῶν
 ἡ ψυχὴ. καὶ τὸ μὲν διὰ
 μοχθηρίαν ἀλγῶν, ἀπεχό-
 μενός τινος. τὸ δ' ἢ δέσσει.
 καὶ

ignaviā & segnitiē ab
 agendo desistunt, quæ si
 bi esse optima existimāt.
 at qui multa & grauia
 perpetrarunt, & ob pra-
 uitatem odio habentur,
 uitā fugiunt, seq; ipsos
 interficiunt. Ac quærūt
 improbi quibuscū diem
 traducant, & seipsos fu-
 giunt. recordantur enim
 multorum & grauium,
 atq; alia huiusmodi spe-
 rant, cū soli sunt: at quā-
 do cū alijs uersātur, obli-
 uiscuntur: cumq; nihil in
 se amabile habeant, ami-
 cē erga seipsos nullo mo-
 do afficiuntur. Neque i-
 gitur collatantur, ne-
 que condolent huiusmo-
 di homines secum. Sedi-
 tione enim animus co-
 rum agitatur: ac pars
 quidē una ob prauitatē
 dolet, cum aliquib. absti-
 net: altera uerò letatur.

Et illa huc, hæc illuc trahit, quasi se diuellentes. sin fieri nequeat, ut simul quis doleat et lætetur, paulo post tamen dolet, quia letatus est, uelletq; ea sibi iucunda non extitisse. poenitentia enim prauī pleni sunt. ergo uidetur prauus ne erga seipsum quidem amicè esse affectus, quia nihil habeat amabile. quod si ita se habere ualde miserū est, enixè fugienda prauitas est, dandaq; opera cuiq; ut probus sit. sic enim et erga seipsum amicè fuerit affectus, et aliorum amicus fiat.

5 Iam uerò beneuolentia est quidem similis amicitie, nō est tamen amicitia beneuolentia enim erga ignotos quoq; et latens esse potest, ami-

mi-
ci.

καὶ τὸ μὲν δούρο, τὸ δ' ἐνείσε ἔλπει, ὥσπερ διασῶντα. εἰ ἢ μὴ οἴορ τε, ἅμα λυπεῖσθαι, καὶ ἡδεσθαι, ἀλλὰ μετὰ μικρόν γε λυπεῖται, ὅτι ἡδῆ, καὶ ἔκ αὖ ἐβόλετο ἡδέεσθαι ταῦτα γενέσθαι αὐτῷ. μετὰ μελείας γὰρ οἱ παῦλοι γέμισσι. ἔκ δὲ φαίνεται ὁ φαῦλος, ὃς ἢ πρὸς ἑαυτοῦ φιλικῶς διακινῶσθαι, διὰ τὸ μὴ ἔχειν φιλητόν. εἰ δὲ τὸ ἔσθως ἔχειν λίαν ἐστὶν ἄβλιον, φονικτέον τινὲν μοχθηρίαν διατεταμένως, καὶ περὶ ῥατέον ἐπιεικῆ εἶναι. οὕτω γὰρ καὶ πρὸς αὐτὸν φιλικῶς αὖ ἔχει, καὶ ἐτόρῳ φίλος γένοιτο.

Ἡ δὲ εὐνοία, φιλία μὲν εἰσιν, οὐ μὲν ἐστὶ γε φιλία. γίνεται γὰρ εὐνοία καὶ πρὸς ἀγνώτας, καὶ λανθάνουσα, φι-
λία

διά δ' οὐ. καὶ πρότερον
 δὴ ταῦτ' εἴρηται. ἀλλ'
 οὐδέ φίλησις ἐστίν. οὐ
 γὰρ ἔχει διάτασιν, οὐ
 δ' ὀρεξίη. τῇ φιλήσει δὲ
 ταῦτ' ἀπολουθεῖ. καὶ ἡ
 μὲν φίλησις μετὰ σιωπῇ
 θείας, ἡ δ' εὐνοία καὶ
 ἐν προσαίον, οἷον καὶ
 πόρῃ τοὺς ἀγωνιστὰς
 συμβαίνει. οὖνοι γὰρ
 αὐτοῖς γίνονται, καὶ
 σιωθῆλουσι. συμπρά-
 ξαιεν δ' αὖ οὐθέν· ὁ πόρ
 γὰρ ἐπομεν, προσαίως
 οὖνοι γίνονται, καὶ ἐπι-
 πολαίως τὸ ῥγουςιν. εἰσι-
 νε δὴ ἀρχὴ φιλήσεως εἶ-
 ναι ὥσπερ τὸ ὄραϊν ἢ διὰ
 τῆς ὀψεως ἡ δλονή· μὴ
 γὰρ προηθεῖς τῇ ἰδέᾳ,
 οὐθεὶς ὄραϊ. ὁ δὲ χαίρων
 τῷ εἶδει, οὐθέν μᾶλλον
 ὄραϊ. ἀλλ' ὅθεν καὶ ἀπόν-
 τα ποθῇ, καὶ τῆς παρσεί-
 ας ἐπιθυμεῖ. ὅτω δὴ καὶ
 φίλωνς ὅχ οἷον τε εἶναι,
 μὴ

micitia minime. Et pri-
 us sanè dicta hæc sunt.
 sed neq; amor est. non e-
 nim habet porrectionē,
 neq; apppetitionem, quæ
 amorem consequimur.
 atq; amor quidē cū con-
 suetudine: beneuolentia
 etiā derepēte fit, quale
 etiā in certatorib. cōtin-
 git. beneuoli enim inter
 se fiūt, cōiunctiq; uolūta-
 te sunt: nihil tamē simul
 agerēt. quod enim dixi-
 mus, repentinò beneuo-
 li fiūt, et leuiter diligūt.
 Videtur igitur principiū
 amicitiae esse, non secus
 atq; amādi uoluptas ex
 aspectu. nisi enim prius
 specie fuerit oblectatus,
 nemo amat. qui uerò for-
 ma oblectatur, nihilo
 magis amat: sed cum &
 absentem desiderat, &
 præsentiā cupit. Ita ergo
 et amici esse nō possunt,
 nisi

nisi beneuoli fuerint: beneuoli aut nihil magis amant. uolūt enim tantū bona quib. sunt beneuoli: nihil tamen simul agāt, nullāq; pro ipsis molestiā suscipiant. quocirca per trāslationē aliquis esse ipsam ignauā amicitia dicere possit: q̄ cū inueterata fuerit, & in cōsuetudinē uenerit, amicitia fiat: nō ea q̄ est ob utilitatē, nec quæ ob uoluptatē. neq; enim ex his beneuolentia existit. nā qui beneficio est affectus, pro ijs quæ accepit beneuolentiā retribuit, quæ iussa sunt agens. qui uerò uult aliquem prosperare agere, sp̄e habens proueniens ex ea re, non uidetur esse beneuolus illi, sed sibi potius: quem admodum neque amicus, si illi obsequitur,

com.

μὴ συνους γονομένους. οἱ δὲ σύννοι οὐθεν μᾶλλον φιλοῦσι. βούλονται γὰρ μόνον τὰ γαθὰ, οἷς εἰσιν σύννοι. συμπράξαιεν δὲ οὐθεν αὐτῶν, οὐχ ὀχληθεῖεν ὑπὲρ αὐτῶν. διὸ μετὰ φέρων φαίνεται αὐτῶν ἀργίῳ εἶναι φιλίαν, χρονισομένην ἢ καὶ εἰς συνήθειαν ἀφηνευσμένην, γίνεσθαι φιλίαν, ἔτι δὲ διὰ τὸ χροσισμον, ἔτι δὲ τὴν διὰ τὸ ἡδύ. οὐδέ γὰρ ἡ σύννοια ἐπὶ τούτοις γίνεται. ὁ μὲν γὰρ συνόργετῆς, αὐτῷ ὥρ πόνονθεν, ἀπονέμει τὴν σύννοιαν, τὰ δὲ δίκαια δρωρ. ὁ δὲ βουλόμενός τινα σύπραγῃ, ἐλπίδα ἔχωρ σύπορίας δι' ἐπείνῃ, ἢ ἐοικέν συνους ἐπείνω εἶναι, ἀλλὰ μᾶλλον ἑαυτῷ. διαθάπρω οὐδέ φίλος εἰ θόραπύει αὐτόν, διὰ

τινα

τινα χῆσιρ · ὅλως δ' ἢ
 συννοια δι' ἀρετὴν καὶ
 ἐπιεικειάν τινα γίνε-
 ται, ὅταν τῷ φανῇ κα-
 λὸς τις, ἢ ἀνδρείος, ἢ
 τι τοιοῦτον, καθάπορ
 καὶ ἐπὶ τῶν ἀγωνιστῶν
 εἶπομεν.

Φιλιππὸν γ' καὶ ἡ ὁμό-
 νοια φαίνεται · διόπορ
 οὐκ ἔστιρ ὁμοδοξία. τοῦ
 το μὲν γὰρ καὶ ἀγνοῶ-
 σιν ἀλλήλους ὑπαρξείων
 ἄν. οὐδὲ τοὺς πρὸς ὅτου
 οὐδ' ὁμογνωμονοῦντας
 ὁμονοεῖν φασίρ, οἷον τὰς
 πρὸς τῶν οὐρανίων. οὐ
 γὰρ φιλιππὸν τὸ πρὸς τὰ
 τῶν ὁμονοεῖν. ἀλλὰ τὰς
 πόλεις ὁμονοεῖν φασίρ,
 ὅταν πρὸς τῶν συμφε-
 ρόντων ὁμογνωμονῶσι,
 καὶ τὰ αὐτὰ προαιρῶν-
 ται, καὶ πράττωσι τὰ ἑοι-
 νῇ δόξαντα. πρὸς τὰ
 πράκτα δ' ἡ ὁμονοοῦσι,
 καὶ τούτων πρὸς τὰ ἐν μεγέθει καὶ ἐνδεχόμενα

cōmodi alicuius causa.
 omnino aut beneuolen-
 tia ob uirtutem & pro-
 bitatem quandā existit,
 cum honestus aliquis ap-
 paruerit, aut fortis, aut
 tale aliquid, sicut & de
 certatoribus diximus.

Cōcordia etiā spectā 6
 re ad amicitia uidetur:
 ideo cōsensio minime est.
 hoc enim ijs etiā qui mu-
 tuo sese ignorāt, possit i-
 nesse, neq; qui qualibet
 de re cōfemiunt, cōcor-
 dare inquiūt, ut q de cæ-
 lestibus (non enim amici-
 tia est cōcordare de ijs)
 at ciuitates concordare
 dicunt, cū de ijs quæ con-
 ferunt, consentiunt, &
 eadem eligunt, agunt-
 que ea quæ publicè uisa
 fuerint. In agendis ergo
 reb. cōcordāt, atq; harū
 in ijs quæ magnæ sunt, et
 utrif-

utrisq; uel omnibus in se possunt : ut ciuitates, cum omnibus uisum fuerit magistratus eligēdos esse: uel auxiliandum Lacedaemonijs, uel imperare Pittacum, quando etiam ipse uoluerit . At cum uterque seipsum uult, ut in Phoenissis, in seditione sunt. Concordare autem nō est, idem utrūq; in corde habere quodcunque illud sit, sed in re eadem, ut cum et populus et probi uiri ut optimi imperent. ita enim omnibus fit quod appetunt . Ciuilis uerò amicitia concordia uidetur, quemadmodum etiam dicitur . In utilibus enim uersatur, atque ijs quae ad uitā attinent. est aut huiusmodi concordia inter probos uiros. hi enim et secum,

ἀμφοῖν ὑπάρχειν, ἢ πᾶσι· οἷον αἰ πόλεις, ὅταν πᾶσι δυνῇ τὰς ἀρχὰς αἰρετὰς εἶναι, ἢ συμμάχῳ λακεδαιμονίοις, ἢ ἀρχεῖν Πιττακόν, ὅτε καὶ αὐτὸς ἡβέλῃ. ὅταν δ' ἐνάτορος ἑαυτὸν βέλῃται, ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς Φοινίσσαις, Σασιάδου· σιν· οὐ γὰρ ἐστ' ὁμογενεῖς, τὸ αὐτὸ ἐνάτορον ἐννοεῖν ὃ δύνωτε, ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ, οἷον ὅταν καὶ ὁ δῆμος καὶ οἱ ἐπιεικῆς τὴν ἀρίστην ἀρχεῖν· οὕτω γὰρ πᾶσι γίνεται οὐ ἐφίενται. πολιτικὴ δὲ φιλία φαίνεται ἢ ὁμόνοια, καθάπορ καὶ λέγεται· περὶ τὰ συμφέροντα γὰρ ἐστὶ καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον ἀνήκοντα· ἐστὶ δ' ἡ τοιαύτη ὁμόνοια ἐν τοῖς ἐπιεικέσιν· ἔτσι γὰρ καὶ ἑαυτοῖς ὁμογενοῦσι, καὶ ἀλλήλοις,

ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὄντες,
ὥς εἰπῶν. τῶν τοιούτων
γὰρ μόνη τὰ βελήματα,
καὶ ὁ μεταρρῆϊ, ὡσὺρ
σῦριπος· βέλονται τε τὰ
δίπαια καὶ τὰ συμφέ-
ροντα· τούτων ἡ καὶ λοι-
πὴ ἐφίονται. τὰς ἡ φάυ-
λας ὁχλοῖόν τε ὁμονοεῖν,
πλὴν ἐπὶ μικρόν. λαβάρ-
πος καὶ φίλος εἶναι, πλε-
ονεξίας ἐφιμενόνους ἐν
τοῖς ὠφελίμοις· ἐν ἡ τοῖς
πόντοις καὶ ταῖς λειτρυ-
γίαις, ἐλλείποντας. ἐαυ-
τῷ δ' ἐναστος βουλόμε-
νος ταῦτα, τὸν πῶλας
ἐξετάζει καὶ λιπύει. μὴ
γὰρ τηρῶντων, τὸ λοι-
πὸν ἀπόλλυται. συμβαί-
νει οὐκ αὐτοῖς φασιά-
ζειν, ἀλλήλους μὲν ἐπα-
ναγκάζοντας. αὐτὰς δὲ
μὴ βουλομένους τὰ δί-
παια ποιεῖν.

Οἱ δ' ἐνδργέται
τὰς ἐνδργετηθέντας δο-
μεῖ

et cū alijs alij concor-
dant, cū sunt in ijsdem,
propè dixerim. taliū e-
nim uolūtates pmanent,
neq; resluūt, sicut Euri-
pus: uoluntq; ea quæ ius-
ta sunt et quæ condu-
cūt: hæc uerò etiā cōmu-
niter appetūt. at ut pra-
ui cōcordent, fieri nō po-
test, nisi parumper. sicut
etiā ut sint amici, cū in
utilibus reb. potiorē par-
tem appetant: in labori-
bus uerò et ministerijs
deficiāt. cum aut quisq;
sibi hæc uult, propin-
quū obseruat ac prohi-
bet. nam nisi tueantur,
quod cōmune est, perit.
itaque euenit, ut sediti-
one agitentur, cum alij a-
lijs necessitatem inse-
rant, ipsi uerò quæ iusta
sunt facere nolint. At
uerò benefi. i beneficijs
affectos amare magis ui-
den-

dentur, quàm affecti eos qui affecerunt, atque ut factum à ratione alienum, disquiritur. Plerisque igitur uidetur, quòd hi debent, illis uidetur. Sicut ergo in mutuis debitores uolunt ut non essent qui bus debent: qui uerò mutuarunt, de salute debitorum curam etiam habent: sic & eos qui benefecerunt, uelle ut sint qui affecti sunt, quasi accepturos beneficia: illis autem non esse curæ, ut retribuunt. Atque Epicharmus qui dem fortasse diceret, ipsos proferre hæc, ex praua re spectantes. sed esse hæc humana res uidetur. immemores enim plerique, magisq; beneficium accipere, quàm conferre appetunt.

Vi-

νοῦσι μάλλον φιλεῖν, ἢ οἱ συνπαθόντες τὰς ἀφαισάντας, καὶ ὡς παρὰ λόγον γινόμενον, ἐπιζητεῖται. τοῖς μὲν οὖν πλείστοις φαίνεται, ὅτι οἱ μὲν ὀφείλουσι, τοῖς δὲ ὀφείλεται. καθάπερ ἔρ ἐπὶ τῶν δανείων οἱ μὲν ὀφείλοντες βούλονται μὴ εἶναι οἷς ὀφείλουσιν· οἱ δὲ δανείσαντες καὶ ἐπιμελῶνται τῆς τῶν ὀφειλόντων σωτηρίας· οὕτω καὶ τὰς συνουσιασάντας βόλεσθαι εἶναι τοὺς παθόντας, ὡς λοιμοκλήνους τὰς χάριτας· τοῖς δὲ εἶναι ἐπιμελὲς τὸ ἀνταποδιδόναι. Ἐπίχαρμος μὲν οὖν τάχ' αὖ φαίνεται ταῦτα λέγειν αὐτοὺς, ἐν πονηρᾷ θεωμένους. εἶποι δ' ἀνθρώπων. ἀμνήμονες γὰρ οἱ πολλοί, καὶ μάλλον συνπάχειν, ἢ ποιῆν ἐφίονται.

διόγει

Δόξειε δ' αὖ φυσικώτε-
 ρον εἶναι τὸ αἰτιον, καὶ
 ἔχ' ὁμοιον τῷ πόρῳ τοῦ
 δανείσαντος. ἔ γὰρ ἐστὶ
 φίλησις πόρῳ ἐκείνους,
 ἀλλὰ τῷ σώζεσθαι βέλη-
 σις, τῆς λοιμικῆς ἐνεκα·
 οἱ δ' οὖν πεποιηνότες, φι-
 λῶσι καὶ ἀγαπῶσι τοὺς
 οὖν πεπονθότας, καὶ ἔρμη-
 θεν ὥσι χήσιμοι, μηδ'
 εἰς ὑστέρον γένοιντ' αὖ·
 ὅ πόρ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνι-
 τῶν συμβέβηκε. πᾶς γὰρ
 τὸ οἰκίον ὄργον ἀγα-
 πᾶ μάλλον, ἢ ἀγαπη-
 θέειν αὖ ὑπὸ τῷ ὄργῳ, ἐμ-
 ψύχου γενομένου. μάλα
 δ' ἴσως τοῦτο πόρῳ
 τοὺς ποιητὰς συμβαί-
 νει. ὑπόβραγαπῶσι γὰρ
 οὗτοι τὰ οἰκία ποιήμα-
 τα, σὺ ὄργοντες ὡς πόρ τε
 ννα. τοιούτῳ δὲ εἶομε καὶ
 τὸ τῶν σὺ ὄργετῶν. τὸ
 γὰρ οὖν πεπονθός, ὄργον
 ἐστὶν αὐτῶν. τὸ το δὲ α-

γα-

Videatur autem magis
 naturalis esse causa, ne-
 que similis illi de mutuā
 te. Non enim est amor
 in illis, sed uoluntas ut
 salui sint, recipiendi cau-
 sa. At quā beneficium
 contulerunt, eos qui ac-
 ceperunt, amant ac cha-
 ros habent, etiā si nulla
 in re ipsis utiles sint, uel
 in posterum sint futuri.
 Quod etiam in artifici-
 bus contigit. Quisque
 enim opus suum charius
 habet, quā ab opere
 charus habeatur, si a-
 nimatū fieret. maximè
 uerò fortasse id in poe-
 tis euenit. poemata enim
 sua supra modum chara
 habēt, perinde ac filios
 diligētes. eiusmodi igitur
 rei similis est bene meri-
 torū causa. nā quod est
 beneficio affectum, opus
 ipsorū est. id igitur cha-

H

rius

rius habent, q̄ opus cum
qui effecit. Huiusce rei
causa est, q̄ esse omnib.
expetendū est, & ama-
bile: sumus aut̄ actu: ui-
uendo enim atq; agēdo.
actu igitur qui fecit o-
pus, quodā modo est. i-
deo amat opus, propte-
rea quod & esse. at hoc
naturale est. quod enim
potestate est, id actu o-
pus indicat. Adde q̄ be-
neficio bonū est id quod
actione præstat: quare
gaudet eo in quo illud
est. ei uerò qui affectus
est, nihil pulchrū in illo
qui affecit. sin aliquid,
utile est. at id minus iu-
cundū atq; amabile est.
Iucundus uerò præsen-
tis rei actus est futurae
spes, factae memoria. At
iucundissimum est quod
actu præstatur, atque
amabile simili modo.

Ei

γαπῶσι μᾶλλον, ἢ τὸ ὄρ-
γον τὸν ποιήσαντα. τῷ
τῷ δ' αἰτίου, ὅτι τοῦ εἶναι
πάντων αἰρετὸν καὶ φι-
λητόν. ἐσμὲν δ' ἐν ὁρ-
γείᾳ. τῷ ἴδῃ γὰρ καὶ
πράττειν. ἐν ὁργείᾳ δὲ
ποιήσας τὸ ὄργον, ἐστὶ
πῶς. ὁρῶν γὰρ δὴ τὸ ὄργον,
διότι καὶ τοῦ εἶναι. τὸ τοῦ
φυσιοῦ. γὰρ ἐστὶ διωκ-
μὴ, τὸ ἐν ὁργείᾳ τοῦ ὄρ-
γον μινύει. ἀμα ἢ καὶ τῷ
μὲν σὺ ὁργέτη λιχὸρ τοῦ
κατὰ τὴν πρᾶξιν, ὥστε
χαίρειν ἐν ᾧ τὸ τοῦ. τῷ ἢ
παθόντι, οὐθενὶ καλὸν
ἐν τῷ θράσαντι. ἀλλ'
ἐπὶ ὁρ, συμφορὸν. τὸ τοῦ
δ' ἡττορ ἢ δὴν καὶ φιλη-
τόν. ἡ δὲ εἰς δ' ἐστὶ, τοῦ
μὲν παρόντος, ἢ ἐν ὁρ,
γείᾳ: τῷ δὲ μέλλοντος, ἢ
ἐλπίς. τοῦ δὲ γεγεννημέ-
νου, ἢ μνήμη. ἡ δὲ λισορ δὲ
τὸ κατὰ τὴν ἐν ὁρ γεί-
αν, καὶ φιλητόν ὁμοίως.

τῷ

τῷ μὲν οὖν πεποιημένῳ,
μένει τὸ ὄργανον. τὸ λι-
λὸν γὰρ πολυχρόνιον·
τῷ ἡ παθόντι, τὸ χρεῖσι-
μον παροίχεται. ἥ τε μνή-
μη, τῷ μὲν λιλῶν ἡ-
λειᾷ· τῷ ἡ χρησίμων, ὅ-
πάνυ, ἢ ἥτις. ἡ προσδο-
κία δ' ἀνὰ πάλιν ἔχει
ἔοικε· καὶ ἡ μὲν φίλησις,
ποικίλει ἔοικε· τὸ ἡ φιλᾷ-
σαι τῷ πάχει. τοῖς ὑ-
πὸν ἔχουσιν δὲ πρὸς τὴν
πρᾶξιν ἔπεται τὸ φιλᾷν
καὶ τὰ φιλικά. ἐτι ἡ τὰ
ἐπιπόνως γινόμενα,
πάντες μᾶλλον ὁρῶσι
σι, οἷον καὶ τὰ χρεῖμα-
τα οἱ λιτῆσάμενοι τῶν
παρὰ λαβόντων. Διὸ
δὲ τὸ μὲν σὺ πάχει,
ἀπονεν εἶναι· τὸ δ' σὺ
ποικίλεις, ὁρῶσι. Διὰ ταῦ-
τα ἡ καὶ αἱ μητρες φι-
λοῦντο ὁρᾶν. ἐπιπονῶσι
γα γὰρ ἡ γέννησις, καὶ
μᾶλλον ἰσασιν ὅτι αὐτῶν.

ΔΕ-

Ei igitur q̄ effecit, opus
permanet. honestū enim
est diuturnū. ei uerò qui
est affectus, utile præter
labitur. ac memoria qui
dem honestarū rerū in-
cūda est: utilitū, nō admo-
dū uel minus: expectatio
uerò habere cōtrā uide-
tur. atq; amor quidē ef-
fectioni similis est: amari
uerò afficiēdo. excellen-
tib. igitur in actione cō-
sequitur, amare, atq; ea
quæ ad amicitiam perti-
nent. Præterea q̄ labori-
ose facta sunt, omnes ma-
gis diligūt: ut et q̄ pecu-
nias acquisiuerūt, q̄ ab
alijs acceperūt. uidetur
profecto beneficio affici,
labore uacare: beneface-
re, operosum. Propterea
etiā matres liberorum
sunt amantiore. laborio-
sior enim procreatio est,
magisq; suos esse sciunt.

Η 2 καὶ αὖ

uideatur autem benefi-
cis id quoq; esse propriū.

3 Dubium autem exi-
stit, utrum oporteat a-
mare seipsum maximè,
an aliquem alium. incre-
pant enim eos q seipsos
maximè amant, & qua
si in dedecus, sui aman-
tes appellant: uideturq;
prauus sui causa omnia
agere, ac quanto impro-
bior fuerit, tanto magis.
unde crimini dant ei, q
à seipso nihil agat. Pro-
bus autem ob honestatē,
atq; quanto melior fue-
rit, magis ob honesta-
tem, amicique causa: sui
autem causa, præter-
mittit. At à sermoni-
bus his opera discrepāt:
atq; id non immeritò. di-
cūt. n. eū maximè aman-
dū esse q maximè sit ami-
cus. maximè uerò est a-
micus, q uult ei cui bona
uult

Δόξειε δ' αὖ τοῦτο καὶ
τοῖς σὺ ὀργέταις οἰκείον
εἶναι.

Απορεῖται δὲ, πότε
ροῦ δὲ φιλεῖν ἑαυτὸν
μάλιστα, ἢ ἑλλοῦ τινος·
ἐπιτιμῶσι γὰρ τοῖς ἑαυ-
τοὺς μάλιστα ἀγκυπῶ-
σι, καὶ ὡς ἐν αἰχρῶ, φι-
λαύτους ἀποκαλοῦσι·
δοκεῖ τε ὁ μὲν φαῦλος,
ἑαυτοῦ χάριν πάντα
πράττειν· καὶ ὅσω αὖ μο-
χθηρότερος ἢ, τοσούτω
μᾶλλον. ἐγκαλοῦσι δὲ
αὐτῷ, οἷον ὅτι οὐθὲν ἀ-
φ' αὐτοῦ πράττει. ὁ δὲ
ἐπεικὴς, διὰ τὸ φιλοῦν,
καὶ ὅσω αὖ βελτίωρ ἢ,
μᾶλλον διὰ τὸ φιλοῦν,
καὶ φίλος ἐνεα· τὸ δὲ αὐ-
τῷ, παρέησι. τοῖς λόγοις
ἢ ἴστοις ἰὰ ὄργα διαφω-
νῶ, διὰ ἀλόγως. φασὶ γὰρ
δεῖν φιλεῖν μάλιστα τὸν
μάλιστα φίλον· φίλος δὲ
μάλιστα ὁ βουλόμενος ὧ
βλε-

βόλεται τὰ γὰρ ἀ. ἐνεί-
 γκ' ἐνενα, καὶ εἰ μὴ θείεις εἰ
 σεται. ταῦτα δ' ὑπάρ-
 χει μάλιστα αὐτῷ πρὸς αὐ-
 τόν, καὶ ἰάλοι πὰρ δὴ πᾶν
 τα, οἷς ὁ φίλος ὁ εἰσέτα. εἰ
 ρηται γὰρ ὅτι ἀπ' αὐτῶ
 πᾶντα τὰ φιλικὰ καὶ
 πρὸς τὸς ἄλλους διήκει.
 καὶ αἱ παροιμίαι λέπω-
 σαι ὁμογνώμονες σιν. οἷ-
 ορ τὸ μία ψυχὴ, καὶ ἰοι-
 νὰ τὰ τῶν φίλων, καὶ
 ἰσότης φιλότης, καὶ γό-
 νυ λυήμης ἐγγιον. πᾶν-
 τα γὰρ ταῦτα πρὸς αὐ-
 τὸν μάλιστα ὑπάρχει.
 μάλιστα γὰρ φίλος ἑαυ-
 τῷ, καὶ φιλητέον δὴ μά-
 λιστα ἑαυτόν. ἀπορεῖται
 ἢ εἰνότως, ποτόρ' οἷς χρε-
 ῶν ἐπεδαι, ἀμφοῖν ἔχόν
 τοιρ τὸ πιστόν. ἴσως ἔρ-
 τὸς τοιούτους δὲ τῶν
 λόγων διαρρεῖν καὶ δι-
 εἶναι ἐφ' ὅσον ἐνάτ' ὅροι
 καὶ πᾶ' ἀληθύνουσιν. εἰ δὴ
 λᾶ-

mult, illius causa, et si id
 nemo sciet. at hæc insunt
 maximè cuiq; erga sei-
 psum, et cætera etiā o-
 mnia, quibus amicus de-
 finitur. dictū enim est à
 seipso omnia quæ ad a-
 micitiā attinēt, ad alios
 quoq; peruenire. pro-
 uerbia itē omnia cōsen-
 tiūt, ut unus animus, et
 cōmunia quæ sunt ami-
 corū, et æqualitas ami-
 citia, et tibiæ genu pro-
 prius. omnia enim hæc
 erga seipsum maxime in-
 sunt. nā amicus maximè
 sibi quisq; est. amare igi-
 tur etiā seipsum maxime
 oportet. In dubium uerò
 meritò uenit, utros sequi
 magis oporteat, cū utriq;
 pbabilitatē habeāt. qua-
 re fortè tales sermones
 diuidēdi ac distinguēdi,
 quorsum utriq;, et qua-
 tenus ueri sint. Si itaque

Statueremus quo pacto
 utriq; sui amantē appel-
 lāt, forsitā hoc perspicuū
 fieret. Qui igitur hoc
 in opprobrium ducunt,
 sui amantes uocant, qui
 sibi plus tribuunt in pe-
 cunijs, honoribus, &
 uoluptatibus corporcis.
 plerique enim hac ap-
 petunt, in hisque stu-
 dent, perinde atque in
 optimis, idcirco & de
 his digladiamur. Qui
 ergo in his plus usur-
 pant, obsequuntur cu-
 piditatibus. Atque o-
 minino affectibus, para-
 tiq; animi rationis ex-
 perti. Tales autem ple-
 rique sunt. & ideo ap-
 pellatio est à multitudi-
 ne praua. iure igitur ita
 sui amantib. opprobra-
 tur. q. eos aut qui talia
 sibi attribuūt, soleāt ple-
 riq; sui amātes uocare,
 δικ-

λάβοιμεν τὸ φίλαυτον
 πῶς ἐνάτοροι λέγουσι,
 τάχ' αὖ γένοιτο δῆλον.
 οἱ μὲν οὖν εἰς ὄνειδος ἀ-
 γοντες αὐτὸ, φιλαύτους
 λαλοῦσι τὰς ἑαυτὰς ἀ-
 πονέμοντας τὸ πλεῖον
 ἐν χρήμασι, καὶ τιμαῖς,
 καὶ ἡδοναῖς ταῖς σωμα-
 τικαῖς. τοῦτωρ γὰρ οἱ
 πολλοὶ ὀρέγονται, καὶ
 ἐπενδύονται πρὸς αὐ-
 τὰ, ὡς ἄριστα ὄντα, διὸ
 καὶ περιμάχητά ἐστιν.
 οἱ δὲ πρὸς ταῦτα πλεο-
 νεύεται χαρίζονται ταῖς
 ἐπιθυμίαις, καὶ ὁλως τοῖς
 πάθεσι, καὶ τῷ ἀλόγῳ
 τῆς ψυχῆς. τοῖς τοι δ' εἰ-
 σὶν οἱ πολλοί. διὸ καὶ ἡ
 προσηγορία γεγένηται
 ἀπὸ τῆς πολλῆς φάουλῃς ὄν-
 τος. διναίως δὲ τοῖς ὅ-
 τω φιλαύτοις ὀνειδίζε-
 ται ὅτι ἢ τὰς τὰ τοιαῦθ'
 ἀπονέμοντας, εἰώθασιν λέ-
 γειν οἱ πολλοὶ φιλαῦτας,
 ἢ

ἐν ἀδελφῷ. εἰ γὰρ ἴσ' αἰ
 παρδάζει τὰ δίκαια πρά-
 τειν, αὐτὸς μάλιστα πάν-
 των, ἢ τὰ σώφρονα, ἢ ὁ-
 ποιοῦν ἄλλα τῶν λι-
 τὰ τὰς ἀρετὰς, καὶ ὁ-
 λως αἰετὸ καλὸν ἑαυ-
 τῷ πορίσασθαι, οὐθεὶς
 ὄρεται φίλον τοῦτον,
 οὐδὲ ψέξει. δόξειε δ'
 αὐτὸ τοιοῦτος εἶναι μάλ-
 λον φίλοντος. ἀπονέμει
 γὰρ ἑαυτῷ τὰ λιανίστα
 καὶ μάλιστα ἀγαθὰ, καὶ
 χερίζεται ἑαυτῷ τῷ λι-
 ειωτάτῳ, καὶ πάντα τὰ
 ἰσπεύθει. ὡς οὖν ἡ καὶ
 πόλις λιειώτατον μά-
 λιστ' εἶναι δοκῇ, καὶ πάν-
 ἄλλο σύστημα, οὕτω καὶ
 ἄνθρωπος. καὶ φίλοντος
 δὴ μάλιστα ὁ τῷτο ἀγα-
 πῶν, καὶ τῷτω χερίζο-
 μένος, καὶ ἐν γράτῃ δὴ
 καὶ ἀνγρῇ λέγεται, τῷ
 λιγρῇ τὸν νῦν, ἢ μή,
 ὡς τούτου ἐν ἑαυτῷ ἔνθος.
 καὶ

dubiū nō est. nam si quis
 semper studeat iusta age-
 re, omniū is maximè, uel
 temperantia, uel qualia
 cūq; alia quæ sunt ex uir-
 tute, semperq; omnino
 quod honestū est, sibi uē
 dicet, sui amantē hūc ne-
 mo dicet, neq; uitupera-
 bit. quāquā is magis esse
 sui amans uideatur. nam
 sibi tribuit honestissima,
 et maximè bona, suiq;
 obsequitur præstantissi-
 mæ parti, eiq; in omnia
 bus obtēperat. Sicut autē
 et ciuitas quod in ipsa
 præstantissimū est, esse
 uidetur, et omnis alia
 congregatio, ita et ho-
 mo. et sui amans igitur
 est maximè, q id amat,
 eiq; obsequitur: et conti-
 nens ergo et incontines
 ex eo dicitur, quod mens
 contineat, aut non, qua-
 si id unusquisque sit.

uidenturq; egisse ipsi et
 lubenter quæ cū ratione
 maxime. Id igitur præci-
 puè esse unūquenq; non
 est obscurū, probūq; ui-
 rū præcipue id amare.
 itaq; sui amans maxime
 fuerit alterius speciei q̄
 qui uituperatur, ac tan-
 tum differens, quantum
 uiuere cum ratione à ui-
 uēdo pro animi affectu,
 & appetere uel hone-
 stum, uel quod conferre
 uideatur. Eos itaq; qui
 honestis actionibus insi-
 gniter studēt, omnes am-
 plectuntur ac laudant.
 si autem omnes ad hone-
 statem certatim prope-
 rarent, honestissimāque
 agere contenderent, &
 communiter cuius op-
 portuna, et priuatim sin-
 gulis maxima bona eue-
 nirent, siquidem uirtus
 tale quid est: quocirca
 bonus

καὶ πεπραγόναι διανοῶ-
 σιν αὐτοὶ καὶ ἐνουσίως
 τὰ μετὰ λόγῳ μάλιστα.
 ὅτι μὲν ἔν τῷ ἑκαστῷ
 ἐστὶ μάλιστα, ὅτι ἀδηλοῦς,
 καὶ ὅτι ὁ ἐπιεικὴς μάλι-
 στα τῷ τοῦ ἀγαθοῦ. διὸ φέ-
 λαντος μάλιστ' αὐτὸν εἶναι κα-
 θ' ἑτόροισιν εἶδος τῷ ὄντι δι-
 φομένῳ, καὶ διαφορῶν το-
 σῶτον, ὅσον τὸ κατὰ λό-
 γον βίῳ τῷ κατὰ πάθος,
 καὶ ὁρῶμεθα ἢ τῷ κα-
 λῷ, ἢ τῷ διονύσιος συμφέ-
 ρειν. τῶς μὲν ἔν τῷ παρὶ τὰς
 καλὰς πράξεις διαφε-
 ρόντως ἀπολαμβάνοντας,
 πάντες ἀποδέχονται
 καὶ ἐπαινῶσι. πάντων ἢ
 ἀμιλλωμένων πρὸς τὸ
 καλόν, καὶ διατεινομέ-
 νων τὰ καλὰ πράτ-
 τε, καὶ οὐκ ἂν πάντῃ
 εἶναι τὰ δέοντα, καὶ ἰδίᾳ
 ἐκαστῷ τὰ μέγιστα τῶν
 ἀγαθῶν, εἴ πορ ἢ ἀρε-
 τὴ τοιοῦτόν ἐστιν ὥστε
 τὸν

τὸν μὲν ἀγαθὸν δεῖ φι-
 λαύτωρ εἶναι. καὶ γὰρ αὐ-
 τὸς ὀνύσεται τὰ καλὰ
 πράττωρ, καὶ τὰς ἄλλας
 ὠφελήσει. τὸν ἢ μοχθη-
 ρὸν ὃ δὲ βλάψῃ γὰρ καὶ
 ἑαυτὸν, καὶ τὰς πέλας,
 φαύλοις πάθεισι ἐπόμε-
 νος. τῷ μοχθηρῷ μὲν ὅρ
 διαφωνεῖ ἃ δεῖ πράτ-
 τεῖν, καὶ ἃ πράττει. ὃ δὲ
 ἐπιεικὴς ἃ δεῖ, ταῦτα καὶ
 πράττει. πᾶς γὰρ νῦν αἰ-
 ρεῖται τὸ βέλτιον ἑαυ-
 τῷ. ὃ ἢ ἐπιεικὴς πειθαρχ-
 εῖ τῷ νόμῳ. ἀληθὲς δὲ τὸ
 πόρρι τῆς ἀσφαλείου, καὶ
 τοῦ φίλου οὔνεα πολ-
 λὰ πράττειν καὶ τῆς πα-
 τρίδος, καὶ δὲν ὑπόβα-
 ποθνήσκειν. προήσεται
 γὰρ καὶ χεῖματα καὶ τι-
 μαί, καὶ ὅπως τὰ πόρρι
 μάχητα ἀγαθὰ πόρρι ποι-
 ἔμενος ἑαυτῷ τὸ καλόν.
 ὀλίγον γὰρ χρόνον ἡδῆ
 ναι σφόδρα μάλλον ἔ-
 λουσιν

bonus sui amans sit o-
 portet. Etenim ipse
 proficiet agens honesta,
 et alios iuuabit. Pra-
 uum uerò non oportet.
 Nam et seipsum læ-
 det, et uicinos, uitiosos
 affectus sequens. Ac pra-
 uo quidem discrepant
 quæ agere debet, et
 quæ agit: at probus quæ
 debet, ea etiam agit.
 Mens enim omnis quod
 sibi optimum est, eligit:
 probus uerò menti ob-
 temperat. Verum au-
 tem est illud de probro ui-
 ro, et eum amicorum
 causa et patriæ multa
 agere, etiam si mors fue-
 rit oppetenda. Nam et
 pecunias et honores
 profundet, et demum
 bona de quibus digladiā-
 tur, honestum sibi uen-
 dicans. breui enim tem-
 pore letari uehementer
 H s malit,

malit, q̄ lōgo leuiter: & uiuere honestè annū, q̄ multos annos quomodo libet: unā quoq; actionē honestam & magnam, quā multas & paruas. hoc autem ijs fortasse euenit qui pro alijs mortem obeunt. Arrogant igitur magnum sibi decus, pecuniāq; profundant, quo amici plura accipiant. paramur enim amico pecunia, ipsi uerò honestum. quod aut maius bonū est, sibi attribuit. In honorib. etiā & magistratibus idē modus est. Omnia enim hac amico profundet. honestum enim hoc ipsi est ac laudabile. Meritò igitur probus esse uidetur, cum honestum omnibus anteponat. Fieri uerò potest, ut actiones amico permittat: sitq; ipsi

λοιτ' αὖ, ἢ πολὺν ἡρέμα· καὶ βιώσαι καλῶς ἐν νουσίῳ, ἢ πολλὰ ἔτη τυχόντως· καὶ μίαν πρᾶξιν καλὴν καὶ μεγάλην, ἢ πολλὰς καὶ μικράς. τοῖς δ' ὑπόραποις θνήσκουσι τῆς ἰσως συμβαίνει. αἰροῦνται δὲ μέγα καλὸν ἑαυτοῖς, καὶ χρέματα πρόσιντ' αὖ, ἐφ' ᾧ πλείω λυφονται οἱ φίλοι· γίνεσθαι γὰρ τῷ μὲν φίλῳ χρέματα, αὐτῷ δὲ τὸ καλόν. τὸ δὲ μέισον ἀγαθόν ἑαυτῷ ἀπονέμει. καὶ περὶ τὰς τιμὰς δὲ καὶ ἀρχὰς ὁ αὐτὸς τρόπος· πάντα γὰρ τῷ φίλῳ ταῦτα προήσεται. καλὸν γὰρ αὐτῷ τοῦτο καὶ ἐπαινετόν. εἰνότως δὲ δονεῖ πρὸς ἀλλοῖς εἶναι, ἀντὶ πάντων αἰροῦμενος τὸ καλόν. ἐν δὲ χεταὶ ἢ καὶ πράξεις τῷ φίλῳ προῖεσθαι, καὶ εἶναι καλόν.

ἡ ἀλλοῖον τῷ αὐτῷ περὶ
 ξαι, τὸ αἰτιον τῷ φίλῳ
 γινέσθαι. ἐν ἅπασιν δὲ
 τοῖς ἐπαινετοῖς, ὁ ἀπο-
 δαῖος φαίνεται ἑαυτῷ
 τῷ ἡλικῷ πλεον νέμων.
 ὅτι μὲν ἔρδι φιλανθρω-
 πῆναι, ἡ ἀπάπορ εἰρηται.
 ὡς δ' οἱ πολλοὶ, οὐ χρῆ.

Ἀμφισβητεῖται δὲ
 ἡ αἰτιον τὸν συνδαιμό-
 να, εἰ δέησεται φίλων,
 ἢ μή. ὅθεν γὰρ φασὶ φί-
 λων δέον τοῖς μακαρίοις
 ἡ αἰτιον αὐτάρκειον· ὑπάρ-
 χειν γὰρ αὐτοῖς τὰ γα-
 θά. αὐτάρκεις οὐδ' ὄν-
 τας, οὐδενὸς προσδεῖ-
 σθαι· τὸν ἢ φίλον, ἔτε-
 ρον αὐτῷ ὄντα, πορί-
 ζειν, ἢ δὲ αὐτοῦ ἀδυνα-
 τεῖ· ὅθεν τὸ,

Ὅταν ὁ δαίμων σὺν δέ-
 δῳ, τί δὲ φίλων;
 εἰομε δ' ἀτόπῳ, τὸ πάν-
 τα ἀπονέμοντας τὰ-
 γαθὰ τῷ συνδαιμόνι
 φίλος

ipsi honestius, q̄ si ipse e-
 gisset, q̄ auctor amico fu-
 erit. In omnib. igitur lau-
 dabilib. rebus uir probus
 honesti plus sibi tribue-
 re uidetur. atq; ita quidē
 sui amantem esse oportet:
 ut plerique non o-
 portet.

Iam uerò de eo qui 9
 beatus est dubitatur, in-
 digebitne amicis, necne?
 nihil enim inquit ami-
 cis opus habere felices
 et seipsis cōtentos. ades-
 se enim ipsis quæ bona
 sunt. itaq; cū sint cōten-
 ti, nulla re amplius indi-
 gere. amicū aut cum
 sit alter ipse, suppedita-
 re ea quæ per se quispiā
 nequit: unde illud,

Fauente fortuna quid a-
 micis est opus?

Sed absurdum ui-
 detur, quæ bona sunt o-
 mnia beato attribuētes,
 ami-

amicos nō tribuere: quod bonorū externorū esse maximū uidetur. Quod si amici potius est beneficiū cōferre, q̄ accipere, boni q; et uirtutis est, benefacere: benefacere aut amicis, quā extraneis honestius est, probus uir ijs indigebit quib. benefiat. unde etiā queritur utrū in aduersis reb. amicis magis opus sit quā in prosperis: eo q̄ et qui infortunatus est, indigeat beneficia collaturis: et qui fortunati sunt: quibus benefaciant. Absurdū etiā fortassis est, solitarium facere felicem. nemo enim uelit se orsum ab alijs omnia bona habere. nam ad ciuilem communionem homo, et ad conuictum natus est. et beato igitur hoc inest, quæ enim natura

φίλους μὴ ἀποδιδόναι· ὁ δὲ δὸν τῶν ἐν τὸς ἀγαθῶν μέγιστον εἶναι. εἰ δὲ φίλου ἐστὶ μάλλον τὸ συνποιεῖν, ἢ πάχειν, καὶ ἐστὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῆς ἀρετῆς, τὸ συνδργετεῖν· καὶ κείνου δ' εἰς συνποιεῖν φίλους, ὁ θνήσκων τῶν συνωσσομένων δεινότερον· οὐδ' ἀποδιδόναι. διὸ καὶ ἐπιζητεῖται, πότῳ ὁρὸν ἐν ἀτυχίαις μάλλον δεῖ φίλων ἢ ἐν συντυχίαις. ὥς καὶ τοῦ ἀτυχουῦτος δεομένου τῶν συνδργετησόντων, καὶ τῶν συντυχουῦτων, οὗς εἰς συνποιήσουσιν. ἀτοκον δὲ ἴσως καὶ τὸ μονώτῳ συνποιεῖν τὸν μακρότερον. ἐπεὶ γὰρ ἐλποῖται· ἀνὴρ καὶ αὐτὸν τὰ πάντα· τ' ἐχειν ἀγαθὰ. πολιτικὸν γὰρ ὁ ἄνθρωπος, καὶ συνζῆν πεφυμένος. καὶ τῷ συνδιδόναι δὲ τοῦτο· ὑπαρχει· τὰ γὰρ τῇ φύσει

πει ἀγαθὰ ἔχει. διὸ λον ἔ
 ὡς μετὰ φίλων καὶ ἐπι
 κεινῶν ἡρεῖται, ἢ μετ'
 ὁβνείων καὶ τῶν τυχόν
 των συνημορσύνει. Δεῖ
 ἄρα τῷ συνδαιμόνι φί
 λων. τί οὐδὲν λέγουσιν οἱ
 πρῶτοι, καὶ πῇ ἀληθύν
 σιν; ἢ ὅτι οἱ πολλοὶ φί
 λους οἶονται τοὺς χρησί
 μους εἶναι, τῶν τοιούτων
 μὲν οὐδὲν οὐθενὲν δεύσεται
 ὁ μακάριος, ἐπειδὴ τῶ
 γαθὰ ὑπάρχει αὐτῷ. οὐ
 δὲ δὴ τῶν διὰ τὸ ἡδὺν
 ἢ ἐπὶ μικρόν. ἡδὺς γὰρ
 ὁ βίος ὧν, οὐθενὲν δεῖται
 ἐπεισάκτου ἡδονῆς. οὐ
 δεόμενος δὲ τῶν τοιού
 των φίλων, οὐδὲν δυνά
 δεῖσθαι φίλων. τὸ δ'
 οὐκ ἔστιν ἴσως ἀληθές.
 ἐν ἀρχῇ γὰρ εἴρηται,
 ὅτι ἡ συνδαιμονία, ἐν ὁρ
 γασί τίς ἐστιν. ἢ δ' ἐν ὁρ
 γασί, διὸ λον ὅτι γίνε
 ται, καὶ οὐκ ὑπάρχει,
 ἢ ἀπορ

tura bona sunt, habet.
 constat autem cum ami
 cis et probis melius es
 se quam cum extraneis,
 et quibuslibet diem tra
 ducere. Opus est igitur
 beato amicis. Quid er
 go primi illi dicunt, et
 quomodo uera dicunt?
 an quia plerique amicos
 eos esse opinantur qui
 utiles sunt? ac talibus
 quidem nihil felix indi
 gebit, cum ipsi quæ bo
 na sunt insint. sed neque
 illis qui ob uoluptatem,
 uel parumper. Vita e
 nim iucunda aduentitia
 uoluptate nihil eget. cū
 uerò talibus amicis non
 indigeat, non indigere
 amicis uidetur. id autem
 uerum fortè non est. Ini
 tiò enim dictum est, bea
 titudinem actum quen
 dam esse. constat autem
 actū fieri, et non inesse,

ut possessionē aliquā. at
 si beatū esse in uiuēdo et
 agēdo cōsistit: boni autē
 actus honestus et iucūdus
 p se est, ut initio dictum
 est: quod uerō suū est cu
 iusq; ē reb. iucūdis est:
 spectare uerō magis p
 pinquos possumus q nos
 metipsos, illorūq; actio-
 nes, q nostras ipsorū. p-
 borū igitur uirorū actio-
 nes q sint amici, bonis sūt
 iucūdæ. (ambo. n. ea ha-
 bēt, q iucūda naturasūt)
 felix pfecto amicis huius
 modi indigebit, siquidē
 cōtēplari cū delectu ue-
 lit actiōes honestas et su-
 as ipsius: tales autē sunt, q
 sunt boni uiri, q amicus
 sit. existimāt uerō iucun-
 de uiuere oportere bea-
 tū, et certē solitario dif-
 ficilis uita est. non est. n.
 facilē seorsum ab alijs as-
 siduē in actiōe uersari:

cum

ὡς ἀπὸρ λιτῆμά τι. εἰ τὸ ἥ
 συνδαιμονεῖν ἐστὶν ἐν τῷ
 ζῆν καὶ ἐν ὁργαίᾳ, τῆς ἀ-
 γασθῆαι δὲ ἢ ἐν ὁργαίᾳ πᾶς
 δαίμων καὶ ἡ δειῖα καθ' αὐ-
 τὸν, καθάπερ ἐν ἀρχῇ
 εἴρηται. ἐστὶ ἡ καὶ τὸ οἰ-
 νεῖον, τῶν ἡδέων. θεω-
 ρεῖν ἡ μᾶλλον τοὺς πλέ-
 λους διωάμεθα ἢ ἑαυ-
 τῶν, καὶ τὰς ἐπείνων πρά-
 ξεις, ἢ τὰς οἰνείας. αἱ
 τῶν πᾶσι δαίμων δὲ πρά-
 ξας, φίλων ὄντων, ἡ δειῖα
 τοῖς ἀγαθοῖς. ἀμφω γὰρ
 ἔχουσι τὰ τῇ φύσει ἡδέα.
 ὁ μακρότερος δὲ φίλων
 τοῖς τῶν δεινέται, εἰς ὁρ
 θεωρεῖν προαιρεῖται πρά-
 ξας ἐπὶ πλείους καὶ οἰνείας.
 τοιαῦται δὲ αἱ τῆς ἀγα-
 θοῦ, φίλου ὄντος. οἴονται
 δὲ δεῖν ἡδέως ζῆν τὸν
 συνδαιμόνα. μονώτῃ
 μὲν οὐκ χαλεπὸς ὁ βίος.
 οὐ γὰρ διὸν γὰρ καθ' αὐ-
 τὸν ἐν ὁργαίᾳ συνεχῶς.
 μεθ

μεθ' ἐτόρῳ ἢ καὶ πρὸς
 ἄλλους, ῥᾶρον. ἔστι οὖν ἡ
 ἐντόρῳα συνεχεστέρη,
 ἡ δὲ αὖθις καὶ αὐτὴν, ὃ
 δεῖ περὶ τὸν μακρότερον
 εἶναι. ὁ γὰρ ἀποδαῖος, ἡ
 ἀποδαῖος, ταῖς κατ' ἀρε-
 τὴν πράξει χαίρει, ταῖς
 δ' ἀπὸ κακίας διυχε-
 ραίνει. καὶ ἀπὸ ὁ μὲν
 πρὸς τοῖς καλοῖς μέλει
 ἡδύεται, ἐπὶ ἢ τοῖς φά-
 λκοις λυπεῖται. γινώσκοντο
 δ' αὖ καὶ ἄσκησις τις
 τῆς ἀρετῆς ἐν τῷ συζῶν
 τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ἀπὸ
 καὶ Θεογνίς φησιν. φυ-
 σικώτερον ἢ ἐπισκοποῦ
 σιν εἶναι ὁ ἀποδαῖος
 φίλος τῷ ἀποδαίῳ, τῇ
 φύσει αἰρετὸς εἶναι. τὸ
 γὰρ τῇ φύσει ἀγαθόν,
 εἴρηται ὅτι τῷ ἀπο-
 δαίῳ ἀγαθόν καὶ ἡδύ ἐ-
 στι καὶ αὐτό. τὸ δὲ
 ζῶν δέξονται τοῖς ζώοις
 διωκόμεναι ἀποδαῖος.
 ἀνθρώ-

cum alijs uerò, & erga
 alios facilius. erit igitur
 actio magis assidua quæ
 iucunda per se ipsam est:
 id quod in eo qui felix
 sit esse oportet. Probus
 enim quatenus est pro-
 bus, actionibus ex uirtu-
 te gaudet: & quæ sunt
 à uitio molestè fert: uelu-
 ti musicus præclaris mô-
 dulationibus oblectatur,
 prauis offenditur. Fiat
 uerò etiam exercitatio
 quædam uirtutis ex con-
 uictu cum bonis: quem-
 admodum & Theognis
 inquit. Naturam uerò
 rei altius consideranti-
 bus uidetur probus a-
 micus probi natura ex-
 petendus esse. quod enim
 natura bonum est, dixi-
 mus probi bonū & iu-
 cundum esse per se. uiue-
 re autem definiunt ani-
 malib. potestate sensus

hominib. uerò, sensus uel
 intelligentiæ. potestas
 uerò in actū adducitur.
 at in actū præcipuū est.
 Videtur aut uiuere esse
 præcipue sentire uel in-
 telligere: uiuere uerò ex
 ijs est quæ per se bona
 & iucunda sunt. defini-
 tū enim est. quod aut est
 definitū, ex boni natura
 est: quod uerò natura est
 bonū, probo etiā est. id-
 circo iucundū esse omni-
 bus uidetur. Nec uerò
 sumenda est praua uita
 & corrupta, nec in do-
 loribus. talis enim inde-
 finita est, quemadmodū
 ea quæ in ipsa insunt. In
 sequentibus uerò de do-
 lore planior res efficie-
 tur. quod si uiuere ipsum
 bonū & iucundum (ui-
 detur uerò id etiam ex
 eo quod omnes id appe-
 tant, & maxime probi
 ac fe-

ἀνθρώποις δὲ, αἰσθῆσε
 ως ἢ νοήσεως· ἢ δὲ διύνα-
 μιν εἰς τὸν ἐνὸρ γαίαν
 ἀνάγεται· τὸ δὲ λυγρὸν
 ἐν τῇ ἐνὸρ γαίᾳ. εἴποιε, ὅ
 τὸ βλῆναι εἶναι λυγρῶς τὸ
 αἰσθάνεσθαι ἢ νοεῖν· τὸ
 δὲ βλῆναι τῶν λιγρῶν αὐτῶ
 ἀγαθῶν καὶ ἡδέων· ὡ-
 ρισμῶν γὰρ· τὸ δὲ
 ὡρισμῶν τῆς τάχα
 τοῦ φύσεως· τὸ δὲ τῇ
 φύσει ἀγαθόν, καὶ τῷ ἐ-
 πιεινῇ. διότι οὐδεὶς ποῖ
 σιν ἡδὺν εἶναι· ὅ δὲ δὲ
 λαμβάνειν μοχθηρὰν βί-
 ᾱν καὶ διεφθαρμένον,
 ὅ δὲ ἐν λύπῃς· ἀόριστος
 γὰρ ἡ τοιαύτη, καὶ ἀπερ-
 τὰ ὑπάρχοντα αὐτῇ· ἐν
 τοῖς ἐχομῶνσι δὲ πᾶσι
 τῆς λύπης εἶναι φανερῶ-
 τόρου· εἰ δὲ αὐτὸ τὸ
 βλῆναι ἀγαθόν καὶ ἡδύ· εἴ-
 νε δὲ καὶ ἐν τοῦ πάν-
 τος ὁρῶνται αὐτῶ, καὶ
 μάλιστα τοὺς ἐπιεικῆς,
 καὶ

καὶ μακαρίας . τούτοις
 γὰρ ὁ βίος αἰρετώτατος,
 καὶ ἡ τούτων μακαριώ-
 τάτη ζωὴ· ὁ δ' ὁρῶν ὅτι
 ὁρᾷ αἰδανέσθαι, καὶ ὁ ἀ-
 νῶν ὅτι ἀνῶ, καὶ ὁ βα-
 δίζων ὅτι βαδίζει, καὶ
 ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.
 ἐστὶ τι τὸ αἰδανόμενον,
 ὅτι ἐν ὁρῶμεν . αἰδα-
 νείμεθα δ' αὖ, ὅτι αἰδα-
 νόμεθα, καὶ νοοῦμεν, ὅτι
 νοοῦμεν. τὸ δ' ὅτι αἰδα-
 νόμεθα, ἢ νοοῦμεν, ὅτι ἐ-
 σμεν . τὸ γὰρ εἶναι τῷ
 αἰδανέσθαι ἢ νοεῖν· τὸ
 δ' αἰδανέσθαι ὅτι ἢ
 τῶν ἡδέων καθ' αὐτό·
 φύσει γὰρ ἀγαθὸν ἡ ζωὴ·
 τὸ δ' ἀγαθὸν ὑπαρχόν
 ἑαυτῷ αἰδανέσθαι, ἢ
 δύ, αἰρετόν δὲ τὸ ζῆν.
 καὶ μάλιστ' αὖ τοῖς ἀγα-
 θοῖς ὅτι τὸ εἶναι ἀγαθόν
 ἐστὶν αὐτοῖς καὶ ἡδύ. συ-
 ναιδανόμενοι γὰρ τῷ κα-
 θ' αὐτὸ ἀγαθῷ, ἡδονῶνται.

εὐδ

ac felices : his enim uita
 maxime est expetenda,
 ipsorumq; uita felicissima
 est.) Qui aut uidet, se ui-
 dere sentit: et qui audit,
 se audire: & qui ambu-
 lat, se ambulare, atq; in
 alijs simili modo: quiddā
 est quod sentit nos in a-
 ctione uersari. sentiamus
 uerò nos sentire, & in-
 telligamus nos intellige-
 re. nos aut sentire uel in-
 telligere, est esse (nā esse
 sentire, uel intelligere
 erat) at sentire se uiuere,
 ex ijs est quæ p se sunt
 iucūda (uita enim natura
 bonū est) bonū uerò sibi
 inesse sentire, est iucun-
 dum. Viuere aut expe-
 tendum est, et præcipuè
 bonis: propterea quòd
 esse bonum ipsis, & iu-
 cundū est (consentientes
 enim id quod p se bonū
 est, lætitia afficiuntur.)

l

Si-

Sicut uerò erga seipsum affectus est probus, ita & erga amicū. alter enim ipse amicus est. quē admodum igitur cuique se esse expetendum est, ita quoq; amicum esse, uel propemodum: at esse erat expetendū, quia id bonum esse sentiebat. talis autem sensus iucundus per se est sentire igitur simul etiā amicū esse oportet. id aut fiat in conuiuendo, communicandisq; sermonibus atque consilio. ita enim uideatur conuiuere in hominibus dici, & non sicut in pecudibus, in eodem loco pasci. Si igitur felici esse per se expetendū est, cū bonū natura & iucundū sit: simile autem est etiam de amico. amicus etiam ex ebus expetendis fuerit.

at

ὥς ἡ πρὸς ἑαυτὸν ἔχει ὁ
 ἀσπλαγῆς, καὶ πρὸς τὸν
 φίλον. ἑτοῖος γὰρ αὐτὸς
 ὁ φίλος ἐστὶ. καθάπερ δὲ
 τὸ αὐτὸν εἶναι αἰρετόν
 ἐστὶν ἐνάσσει, ὅτι καὶ τὸν
 φίλον, ἢ παρὰ πλησίον.
 τὸ δ' εἶναι τὸν αἰρετόν,
 διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι αὐτῷ
 ἀγαθὸν ὄντος. ἢ ἡ τοιαύτη
 ἡ αἰσθησις ἡδῶα καθ' αὐτὴν
 τὴν συναισθάνεσθαι ἄ-
 ρα δεῖ καὶ τοῦ φίλου ὅτι
 ἐστὶ. τῷτο ἡ γίνοιτ' αὖ ἐν
 τῷ συζῆν, καὶ κοινωνῶν
 λόγων καὶ διανοίας. ὅτι
 γὰρ αὖ δόξειε τὸ συζῆν
 ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων λέ-
 γεσθαι, καὶ ὅχι ὡς περ ἐ-
 πὶ τῶν βοσνημάτων τὸ
 ἐν τῷ αὐτῷ νέμεσθαι. εἰ
 δὲ τῷ μακρίῳ τὸ εἶναι
 αἰρετόν ἐστι καθ' αὐτό,
 ἀγαθὸν τῇ φύσει ὅν καὶ
 ἡδύ. παρὰ πλησίον ἢ καὶ
 τὸ τῷ φίλῳ ἐστὶ καὶ ὁ φί-
 λος τῶν αἰρετῶν αὖ εἴη.
 ὁ δ'

ὃ δ' ἐστὶν αὐτῷ αἰρετόν,
τοῦτο δὲ ὑπάρχειν αὐ-
τῷ, ἢ ταύτην οὐδενὸς ἐ-
σθαι· δεήσει ἄρα τῷ σὺνδαι-
μονήσονται φίλων πρου-
δαίῳ.

Ἀρ' οὖν ὥς πλείους
φίλους ποιητέον, ἢ λιθαί-
ησθαι ἐπὶ τῆς ξενίας ἐμ-
μελῶς εἰρησθαι δόκει,
τὸ,

μήτε πολύξενος, μήτ'
ἄξενος.

καὶ ἐπὶ τῆς φιλίας ἀρ-
μόσει μήτ' ἀφιλορ εἶναι,
μήτ' αὖ πολύφιλον λιθ'·
ὑπερβολίῳ· τοῖς μὲν δὲ
πρὸς ἄλλοις, καὶ πάν-
τῳ δόξειεν αὖ ἀρμόζειν τὸ
λεχθόν. πολλοῖς γὰρ ἀν-
θυπηρετεῖν, ἐπίπονον
καὶ οὐχ ἱκανὸς ὁ βίος
αὐτοῖς τοῦτο πρᾶτ-
ται. οἱ πλείους δὲ
τῶν πρὸς τὸν οἰκεῖον
βίον ἱκανῶν, ὑπερβόροι
cuius vitam ducendam

at quod cuiq; est expe-
tendum, id inesse ipsi o-
pus est, alioqui indigus
erit hac parte. opus erit
igitur ei qui futurus est
beatus, probis amicis.

Vtrumne igitur q̄ plu- 10
rimi amici faciendi sunt,
an quemadmodū de ho-
spitalitate concinne di-
ctum illud uidetur,
Nec multorum hospes,
nec nullorum:

in amicitia quoq; conue-
niet, neq; amicis expe-
tem esse, neq; supra mo-
dum abundare. Ac ad uti-
litatem quidē spectanti-
bus, ualde etiam cōgrue
re quod dictū est, uideat-
ur. multis enim uicissim
ministrare, laboriosum
est, nō sumq; ipsis ad id
agendum res ad uiuendū
paratæ satis. Plures i-
gitur quā qui ad suam
sufficiant, curiosi sunt,

Et ad bene uiuendū im-
 pedimento, nihil itaq; i-
 psis opus est. Qui uerò
 ad uoluptatē, ijs pauci
 satis sunt, quemadmodū
 in edulio condimentum.
 Probi aut, utrumne plu-
 rimi numero, an modus
 quispiā amicorū quoq;
 est ut ciuitatis? neq; enim
 ex decem hominib. ciui-
 tas fiat, neq; ex centum
 nullibus iam ciuitas exi-
 stit. Sed quantitas nō est
 fortasse una quaedā, sed
 omnis quæ inter defini-
 ta quaedā media est. et a-
 micorū igitur multitudo
 definita quaedā est. et for-
 tasse plurimi si nt, qui-
 bus cum uiuere quispi-
 am possit: id enim ma-
 ximè ad amicitiam per-
 tinere uidebatur. Non
 posse autem cum mul-
 tis uiuere quempiam,
 multisque se impertire,

ἡὰ ἐμπόδιοι πρὸς τὸ ἡα-
 λῶς ζῆν. οὐθεν οὐδὲ δέ-
 αὐτῶν. ἡὰ οἱ πρὸς ἡδου-
 νὴν ἧ, ἀρνοῦσιρ ὀλίγοι,
 ἡαθάπορ ἐν τῇ τροφῇ
 τὸ ἡδυσμα. τοὺς δέ αὖ
 δαίους, πότορορ πλεί-
 σους ἡατ' ἀριθμὸρ, ἡ ἐ-
 σί τι μέτρορ ἡὰ φιλι-
 νοῦ πλήθους ὡσπορ πό-
 λεως. οὔτε γὰρ ἐν δέ-
 να ἀνθρώπων γένοιτ'
 ἀν πόλις, οὔτε ἐν δέ-
 να μυριάδων ἔτι πό-
 λις ἐστί. τὸ δέ ποσόρ
 ἐν ἐστὶρ ἴσως ἐρ ἧ, ἀλλὰ
 παῦν τὸ μεταξὺ τινῶν
 ὡρισμένωρ. ἡὰ φίλων
 δὲ ἐστί τι πλῆθος ὡρι-
 σμένωρ. ἡὰ ἴσως οἱ
 πλείστοι, μεθ' ὧν διύαι-
 τό ἧς συζῆν. τῆτο γὰρ ἐ-
 δόνη φιλικώτατον εἶναι.
 ὅτι δ' ἔχ οἶόρ τε πολ-
 λοῖς συζῆν, ἡὰ διανέ-
 μερ αὐτόρ, ἐν ἀδελωρ.
 obscurum non est.

esse

ἔτι ἢ λιανέινους διὰ ἀλλή-
 λους φίλους εἶναι, εἰ μέλλου-
 σι πάντες μετ' ἀλλήλων
 συνημόρσναι, τὸ τοιοῦτον δὲ
 ὄργῳ δὲ ἐν πολλοῖς ὑ-
 παρχει. χαλεπὸν ἢ γίνε-
 ται καὶ τὸ συγχαίρειν
 καὶ τὸ συναλγῆν οἰκείως
 πολλοῖς. εἰς γὰρ συμπί-
 πτειν ἅμα, τῷ μὲν συνῆ-
 δεῖσθαι, τῷ δὲ συνάχθε-
 σθαι. ἴσως δ' ἂν εἴχῃ, καὶ
 ζητεῖν ὡς πολυφιλότα-
 τος εἶναι, ἀλλὰ τοσούτους,
 ὅσοι εἰς τὸ συζῆν ἱκαν-
 οῖ· ὁ δὲ γὰρ ἐνδέχεται
 δόξαι ἐν πολλοῖς εἶναι
 φίλον σφόδρα. διόπερ
 ὁ ἴσως πλείονων ὑπὲρ
 βολὴν γὰρ τις εἶναι βού-
 λεται φιλίας. τὸ τοιοῦτον δὲ
 πρὸς ἕνα καὶ τὸ σφόδρα
 καὶ πρὸς ὀλίγους. οὐ-
 τῷ δ' εἴσιν ἐχειν καὶ
 ἐπὶ τῶν πραγμάτων. ὁ
 γίγνεται γὰρ φίλος

esse præterea illos quoq;
 inter sese amicos oportet,
 si inter se omnes con-
 uicturi sint. id aut̃ opere
 sum in multis est. Diffi-
 cile quoq; illud fit, ut col-
 letetur quispiā ex cōdo-
 leat accommodatè cū mul-
 tis. uerisimile enim est si
 mul incidere, ut cū alte-
 ro collatandū, cū altero
 condolendū sit. Fortasse
 igitur rectè habet, non
 querere q̃ plurimos ha-
 bere amicos, sed totidē,
 quot ad conuiuendū sa-
 tis sint. neq; enim fieri
 posse uideatur, ut multis
 uehementer amicus quis-
 piā sit: idcirco neq; ut plu-
 riū amore capiatur. exu-
 peratio enim amicitiae
 quaedā esse debet; id aut̃
 erga unū est: et uehemē-
 ter igitur erga paucos
 quoq; erit. Ita uerò hoc

multi in amicitia sociati, quæq; celebrantur, inter duos dicuntur. qui autem multorum sunt amici, & cum omnibus familiariter uersantur, ij nulli uidentur esse amici, nisi ciuilitate, quos & obsequiosos uocant. Ac ciuilitate quidem multis esse amicus potest, etiam qui obsequiosus non sit, sed uerè probus: ob uirtutem uerò, & propter se erga multos non potest. cōtemnus uerò sit, qui uel paucos huiusmodi inuenit.

- II Vtrū aut magis amicis opus est in prosperitatibus, quàm in infortunijs: in utrisq; enim requiruntur. nam & infortunati egent subsidio, & fortunati cōuictoribus, et in quos beneficia conferāt. benefacere enim uolunt.

πολλοὶ διὰ τὸ ἐταίρειν φιλίαν· αἱ δ' ὁμνέμεναι, ἐν δυσὶ λέγονται. οἱ δ' πολλοφίλοι, καὶ πάντες οἰκείως ἐντυγχάνοντες, οὐδενὶ δοκοῦσιν εἶναι φίλοι, πλὴν πολιτικῶς, οὓς καὶ λαλοῦσιν ἀφ' ἑσθους. πολιτικῶς μὲν οὖν ἐστὶ πολλοῖς εἶναι φίλον καὶ μὴ ἀφ' ἑσθου ὄντα, ἀλλ' ὥς ἀληθῶς ἐπιεικῆ. δι' ἀφ' ἑταίρην δὲ καὶ δι' ἑαυτοὺς, οὐκ ἐστὶ πρὸς πολλούς. ἀγαπῇ τὸν δὲ καὶ ὀλίγους συνέρπει τοῖς ἑσθους.

Γόττορον δὲ ἐν συντυχίαις φίλων μάλλον δὲ, ἢ ἐν ἀτυχίαις. ἐν ἀμφοῖν γὰρ ἐπιζητῶνται. οἱ τε γὰρ ἀτυχῶντες, δέονται ἐπιμοιρίας. οἱ τ' συντυχῶντες, συμβίω, καὶ οὓς συνποιήσασιν. βούλονται γὰρ συνδραῦν. ἀνάγκη

ἀναγκαιότοτον μὲν δὲ
 ἐν ταῖς ἀτυχίαις. διὸ
 τῶν χρησίων ἐν ταῦθα
 δεῖ. λιανίον δ' ἴσως οὐ
 χίαις. διὸ καὶ τοὺς ἐπι-
 νέει συτοῦσι. τῆς γὰρ
 αἰρετώτοτον οὐδ' ἔ-
 τερ, καὶ μετὰ τούτων
 διαγερ. ἐστὶ γὰρ καὶ ἡ
 παρρησία αὐτὴ τῶν φί-
 λων ἡδία, καὶ ἐν ἴσως οὐ
 τυχαῖς καὶ ἀτυχίαις.
 λουφίζονται γὰρ οἱ λυ-
 πούμενοι, συναλγού-
 τω τῶν φίλων. διὸ καὶ
 ἀπορίσειον ἂν τις, πότε
 γοῦν ὡς ὁ βαρὺς μετὰ
 λαμβάνειν, ἢ τῆς μὲν
 ἢ ἡ παρρησία δ' αὐτῶν
 ἡδία ἔσται, καὶ ἡ ἐννοια
 τῆς συναλγῆς, ἐλάττω
 τὴν λύπην ποιεῖ. εἰ μὲν
 ἔρ δια ταῦτα ἢ δι' ἄλλο
 τι λυφίζονται, ἀφείδω.
 συμβαίνει δ' ἔρ φαίνε-
 ται τὸ λεχθέν. εἰς δ' ἡ

Atq; in infortunijs qui-
 dē necessariū magis est:
 ideo utilib. ibi est opus:
 at in prosperitatibus est
 honestius. unde etiā pro-
 bos quærūt. hos siquidē
 expetendū magis est be-
 neficijs afficere, cum his
 que uitam traducere. est
 enim præsentia hæc a-
 micorum iucunda, & in
 prosperis & in aduer-
 sis rebus. subleuantur e-
 nim qui dolent, condole-
 scemibus amicis. Vnde
 etiam dubitarit quispi-
 am, nunquid quasi one-
 ris partem suscipiant, an
 id quidē minime: sed præ-
 sentia ipsorum quæ sua-
 uis est, condolendiq; con-
 scientia dolorem mino-
 rem reddit. Sed hanc ne
 ob causam, an ob aliud
 quippiam subleuentur,
 omittamus. euenire ta-

presentia mista quædam
eorum esse. nam & ipse
conspectus amicorum iu-
cundus est, cum alioqui-
tum infortunato, sitq;
subsidiū quoddam ad
non dolendū. amicus e-
nim consolari potest &
aspectu, & oratione, si
cōmodus sit. nam mores
novit, & quibus lætetur
ac doleat. sentire autem
eum dolere suas ob cala-
mitates, molestū est. nā
unusquisq; elatat ut dolo-
ris amicis auctor sit (atq;
idcirco q uiriles natura
sunt, cauent ne amici se-
cum condoleant) & ni-
si dolorem qui ab illis su-
scipitur, indolentia exu-
peret, non sustinet: atq;
omnino lamentorum so-
cios nō admittit, propte-
rea q, neq; ipse est ad la-
mentandum proclivis.
Mulierculæ uerò atque
huius-

παρρησία μιν τῇ τῆς αὐ-
τῶν εἶναι. αὐτὸ μὲν γὰρ
τὸ ὄραν τὰς φίλους, ἢ δὴ,
ἄλλως τε καὶ ἀτυχῶντι
καὶ γίνεται τις ἐπινο-
εῖα πρὸς τὸ μὴ λυπῶσθαι.
παρρησιαστικὸν γὰρ ὁ
φίλος καὶ τῇ ὀφεί, καὶ τῷ
λόγῳ, ἐὰν ἢ ἐπιλέξιός. οἱ
δὲ γὰρ τὸ ἥθος, καὶ ἐφ'
οἷς ἢ δεῖται καὶ λυπῶται.
τὸ δὲ λυπῶμενον αἰσθάν-
εσθαι ἐπὶ ταῖς αὐτοῦ
ἀτυχίαις, λυπηρόν.
πάντες γὰρ φύγει λύπης
αἰτίας εἶναι τοῖς φίλοις.
διότι οἱ μὲν ἀνδρῶ-
δεις τὴν φύσιν, σὺλαί
βοῶνται συλλυπεῖσθαι
τὰς φίλους αὐτοῖς. καὶ
μὴ ὑπόρτειν τῇ ἀλυπίᾳ
τὴν ἐπείνοις γονομένῳ
λύπῃ, ὅχ' ὑπομένει. ὁ-
λως τε συμβαλὺς ὁ πρὸ
σίνεται, διὰ τὸ μηδὲ
αὐτὸς εἶναι θλιβετός.
νόσ. γυναικὰ δὲ καὶ οἱ
τοῖς

τοῖς τοῖς ἀνδρες, τοῖς ἐν
 συνάγουσι χαίρουσι, καὶ
 φιλοῦσιν ὡς φίλους καὶ
 συναλγοῦντας. μιμῆ-
 σθαι δ' ἐν ἅπασιν δεῖ, δη-
 λονότι τὸν βελτίω· ἢ δ'
 ἐν ταῖς σὺντυχίαις τῶν
 φίλων παρούσας, τὴν
 τε διαγωγὴν ἡδεῖαν
 ἔχει, καὶ τὴν ἐννοίαν.
 ὅτι ἡδοναὶ ἐπὶ τοῖς αὐ-
 τοῦ ἀγαθοῖς. διὸ δό-
 ξειν αὐτὸν δεῖν, εἰς μὲν
 τὰς σὺντυχίας λαλεῖν
 τοὺς φίλους προθύμως·
 σὺδ' ὀργετητῆρ γὰρ εἶ-
 ναι, καλὸν. εἰς δ' ἐν τὰς ἀτυ-
 χίας, ὀκνοῦντα. μετα-
 διδόναι γὰρ ὡς ἡμισα
 δὲ τῶν λιχνῶν· ὅθεν τὸ,
 Αἰς ἐγὼ δυστυχῶν. μά-
 λιστα δὲ παρὰ πλητέον,
 ὅταν μέλλωσιν ὀλίγα δε-
 χλησύντες, μεγάλα αὐ-
 τὸν ὠφελῆσαι. ἰόναι δ'
 ἀνὰ πάλιν ἴσως ἀρμό-
 ζει, πρὸς μὲν τοὺς ἀτυ-
 χοῦντας

huiusmodi uiri, cōgemen-
 tibus delectantur, eosq;
 ut amicos & cōdolentes
 diligunt. sed in omnibus
 oportet eum imitari, ui-
 delicet qui melior sit. at
 uerò in prosperis rebus
 amicorum praesentia, et
 uitae traductionem iucun-
 dam habet, & intelligē-
 tiam, q̄ de suis bonis læ-
 tentur. Quocirca uidea-
 tur oportere ad prospe-
 ritates promptè amicos
 inuitare (beneficiū enim
 esse honestum est) ad ad-
 uersas autem, pigrescen-
 tem. nam malorum par-
 ticipes quàm minimū fa-
 cere amicos decet: un-
 de illud, Satis ego miser.
 Maximè autem inuitan-
 dum, quando parua mo-
 lestia suscepta prodes-
 se multum possunt. At
 ire e contrario fortas-
 se conuenit, ad infortu-

natos quidem nō inuita-
tū & prompte (amici e-
nim est beneficere, &
maxime indigentibus, et
nō postulantib. utrisq; e-
nim honestius est, atq; iu-
cūdius) ad prosperitates
uerò, ut unā agant qui-
dem, prōptè (etenim ad
hec quoq; amicis opus
est) ut aut beneficijs affi-
ciamur, lentè, quādoqui-
dem promptū esse ad uti-
litatem cōsequendā. ho-
nestū non est. Iniucundi-
tatis uerò opinio reiici-
endo fortasse uitāda est.
quandoq; enim contin-
git. Esse igitur amicorū
præsentia expetenda in
omnibus uidetur.

12 Igitur quemadmodū
amantibus affectus est
charissimus, magisq; ex-
petunt hūc sensum q̄ cæ-
teros, utpote cum ex eo
amor et maxime existat
&

χοῦντας, ἀνλητὸρ καὶ
προθύμως φίλου γὰρ σὺ
ποιεῖρ, καὶ μάλιστα τὰς
ἐν χρείᾳ, καὶ τοὺς μὴ ἀ-
ξιώσαντας. ἀμφοῖν
γὰρ λιάνλιον καὶ ἡλιον.
εἰς δὲ τὰς σὺτυχίας, συ-
νόργουντα μὲν, προθύ-
μως. καὶ γὰρ εἰς ταῦ-
τα χρεία φίλω. πρὸς
σὺπάθειαν δὲ, χολαί-
ως. οὐ γὰρ λιὰλὸν τὸ προ-
θυμεῖσθαι ὠφελεῖσθαι.
διόξαν δ' ἀηδίας ἐν τῷ
διωθεῖσθαι ἴσως σὺλαβη-
τέον. ἐνίστε γὰρ συμ-
βαίνει. ἡ παρουσία δὲ
τῶν φίλων ἐν ἀπάσι
αἰρετὴ φαίνεται.

Ἀρ οὖν ὡσὺρ τοῖς
ὄρωσι τὸ ὄραϊν ἀγαπη-
τότατόν ἐστι, καὶ μάλ-
λον αἰροῦνται ταύτην
τὴν αἰσθησιν, ἢ τὰς
ἄλλας, ὡς κατὰ ταύτην
μάλιστα τῶ ὄρωτος ὄντος
καὶ

καὶ γινόμενός· οὕτω καὶ
 τοῖς φίλοις αἰρετώτα-
 τόν ἐστι τὸ συζῆναι· ὡς
 γὰρ ἡ φιλία· καὶ ὡς
 πρὸς ἑαυτὸν ἔχει, οὕτω
 καὶ πρὸς τὸν φίλον. πε-
 ρὶ αὐτὸν δὲ ἡ αἰσθησις
 ὅτι ἐστίν, αἰρετή· καὶ πε-
 ρὶ τὸν φίλον δὲ ἡ δέ-
 σπόρεια γίνεται αὐ-
 τοῖς ἐν τῷ συζῆναι· ὥς-
 τ' ἐνότης τούτου ἐφί-
 ρνται· καὶ ὅποτε ἐστίν
 ἐκαστοῖς τὸ εἶναι, ἢ ὅ-
 ρον αἰροῦνται τὸ ζῆναι,
 ἐν τούτῳ μετὰ τῶν φί-
 λων βούλονται διαγί-
 νησθαι· οἱ μὲν συμπί-
 κνουσιν, οἱ δὲ συγνυθῆ-
 σιν· ἄλλοι δὲ καὶ συγ-
 γυμνάζονται καὶ συγνυ-
 νηοῦσιν, ἢ συμφιλοσο-
 φοῦσιν· ἑκάστοις δ' ἐν τῷ
 τῷ συνημώρουντες, ὅ-
 τι πᾶσι μάλιστα ἀγαπῶ-
 σι τῶν ἐν τῷ βίῳ· συζῆναι
 γὰρ βεβημένοι μετὰ τῶν
 φίλων

et oriatur: ita quoque
 amicis conuietus expe-
 tendus maximè est.
 Amicitia enim est com-
 municatio: et sicut er-
 ga seipsum affectus est,
 ita quoque erga ami-
 cum: at sensus erga se
 cuiusque quòd sit, ex-
 petenda est: erga ami-
 cum igitur quoque erit.
 sed actus eis in conuiuen-
 do sit. Quare meritò id
 appetunt. Quòdque est
 singulis esse, aut cuius
 causa uiuere expetunt,
 in ea re cum amicis de-
 gere uolunt. Quocirca
 alij compotant, alij alea
 colludunt, unà se exer-
 cent quidam et unà ue-
 nantur, nonnulli simul phi-
 losophantur: in ea uerò
 singuli diè simul tradu-
 cētes quā maximè rerū
 in uita diligūt. nā cōui-
 uere cū amicis uolētes,
 hæc

hæc faciunt, hæcq; cum
illis communicant, qui-
buscum putant sibi con-
uiuendum. Prauorū igi-
tur amicitia praua fit :
praua enim communi-
cant, instabiles cū sint :
et prauī etiam efficiun-
tur, dum alij alijs similes
euadunt. at proborum,
proba est, congressioni-
busq; amplificatur, ui-
dēturq; hi meliores quo-
que effici, dum in actu
sunt, ac se mutuo corri-
gunt. excipiunt enim à
se mutuo ea quibus oble-
stantur. unde illud,
Namq; boni bona te do-
ceant,

ac de amicitia quidē ha-
ctenus dictum sit. conse-
quens autem fuerit si de
uoluptate disseramus.

ARI.

φίλων, ταῦτα ποιοῦσι,
καὶ τούτων κοινωνοῦ-
σιν, οἷς οἶονται συζῆν.
γίνεται οὖν ἢ μὲν τῶν
φάυλων φιλία μοχθηρά.
κοινωνῶσι γὰρ φάυλων,
ἀβέλαιοι ὄντες, καὶ μοχ-
θηροὶ ᾗ γίνονται, ὁμοῖς-
μενοὶ ἀλλήλοις ἢ ᾗ τῶν
ἐπιεικῶν, ἐπιεικῆς, συν-
αυξανομένη ταῖς ὁμι-
λίαις. διανοῦσι δὲ καὶ
βελτίους γίνεσθαι ἐν ὁρ-
γούωτες, καὶ διορθοῦν-
τες ἀλλήλους. ἀπομάτ-
τονται γὰρ παρ' ἀλλή-
λων, οἷς ἀρέσπονται ὁ-
θεν τὸ,

Εὐδῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐ-
σθλά.

περὶ μὲν ὅν φιλίας ἐπὶ
τοσούτον εἰρήδω. ἐπόμε-
νον δ' αὖ εἴη διελθεῖν
περὶ ἡδονῆς.

API.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛ
 ἄς ἠθικῶν Νικομαχ
 χέων

BIBLION K.

ARISTOTELIS
 ad Nicomachum
 de moribus
 LIBER X.

ΜΕΤὰ ἧ ταῦτα
 πόρῃ ἡδονῆς
 ἴσως ἐπεταί διελθεῖν.
 μάλιστα γὰρ δονεῖ συνω
 ηῶσθαι τῷ γένει ἡμῶν.
 διὸ παλαιούσι τὸς νέους,
 οἰκνίζοντες ἡδονῇ καὶ λυ
 πῇ. δονῇ ἧ καὶ πρὸς τὴν
 τῆ ἡθῆς ἀρετὴν μέγιστον
 εἶναι, τὸ χαίρειν οἷς δεῖ,
 καὶ μισεῖν ἃ δεῖ. διατεί
 νει γὰρ ταῦτα διαπαν
 τὸς τῆ βίης, ῥοπλὺν ἔχον
 τὰ καὶ διώαμιρ πρὸς ἀ
 ρετὴν τε καὶ τὸν συν
 δαίμονα βίον. τὰ μὲν
 γὰρ ἡδέα προαιρῶνται,
 τὰ ἧ λυπηρὰ φύγῃσι.
 ὑπὲρ ἧ τῶν τοιούτων, ἡ
 νιστα αὖ λόξεις παρτε
 ρον εἶναι, ἄλλως τε καὶ
 πολλὴν ἔχοντων ἀμφι
 σβήτησι

POST hæc fortasse se
 quitur, ut de uolu
 ptate differamus. Nam
 proximè coniuncta esse
 generi nostro uidetur. i
 deo erudiūt iuuenes, uo
 luptate & dolore quasi
 gubernaculo dirigentes.
 uidetur uerò esse ad mo
 rū uirtutē maximū, gau
 dere quibus oportet, &
 odisse ea quæ oportet.
 protenduntur enim hæc
 per totā uitā, habentia
 momentū ac uim ad uir
 tutem & beatā uitā. iu
 cunda enim sectantur, fu
 giunt molesta. Eiusmodi
 autem minime præter
 mittenda esse uideātur,
 præsertim cum ma
 gnā habeant contro
 uer